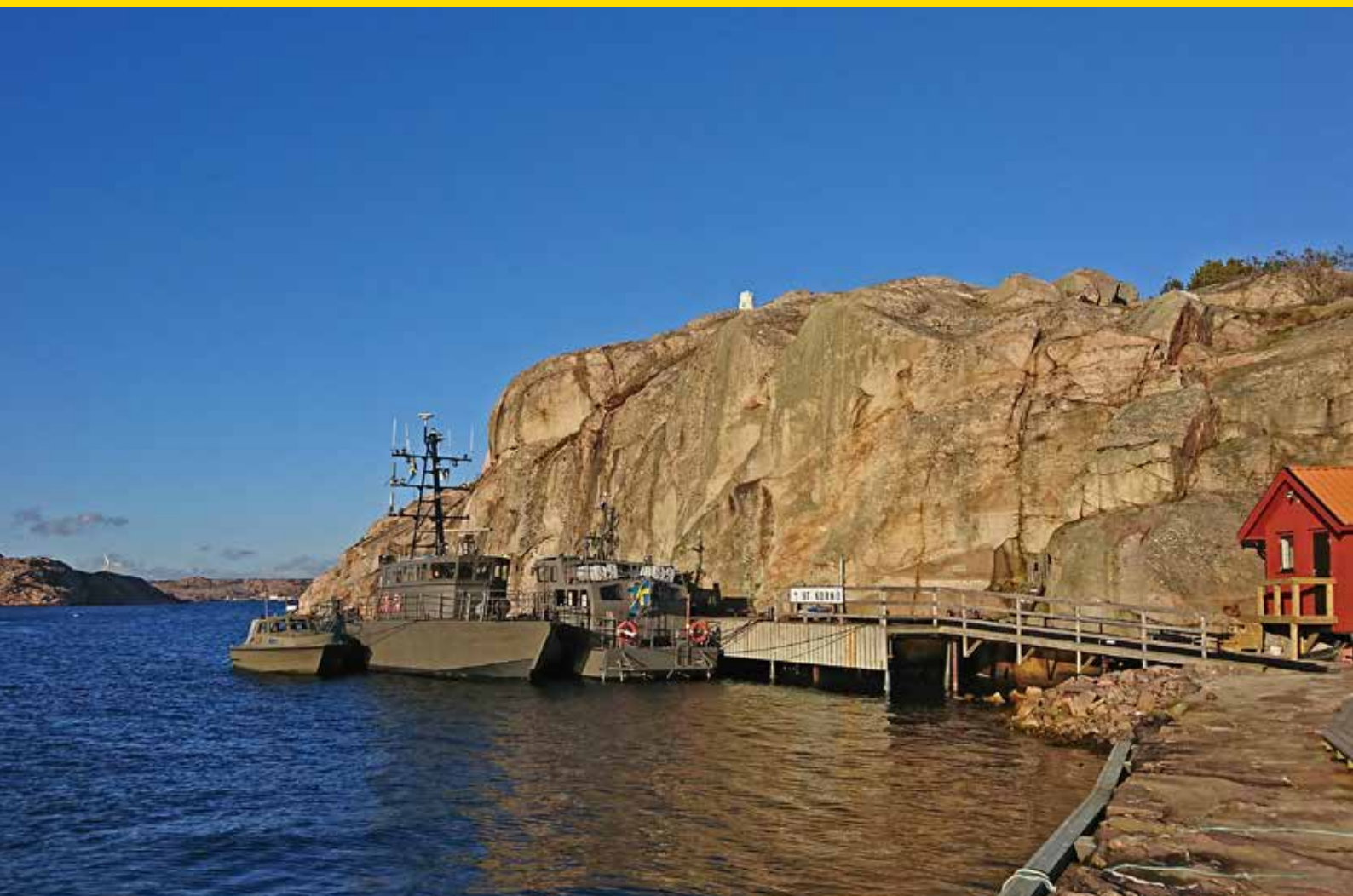

Älvsborgarna

Göteborgs garnison

NR 1 • 2018

- Nils-Ove Jansson analyserar
- Katastrofövningen LIV
- Sverige inte neutralt
- Chefen Amfibieregementet informerar
- Skiftbyte på Älvsborgsgruppen
- Garnisonssällskapet rustar upp

Överste Adolfsson sammanfattar

Så är det åter dags att göra en tillbakablick på halvåret som gått och sia något om den närmaste framtiden.

På det försvarsmedicinska området fortsätter implementering av Totalförsvarets sjukvårdskoncept och utveckling av ST-läkarprogrammet, viktiga komponenter för att på sikt utveckla verksamheten. Andra viktiga komponenter utgörs av återupptagande av reservofficersutbildning med medicinsk inriktning och studier av förutsättningarna för en återgång till central bemanning av legitimerad personal.

Ett synbart och uppmärksammat exempel på utvecklingen inom Försvarsmedicin utgjordes av övningen "LIV" den 12 april. Tillsammans med Sahlgrenska Universitetssjukhuset genomfördes övningen med syfte att öva sjukhusets organisation och förmåga vid ett masskadeutfall. Närmare etthundra sårskademarker transporterades under en relativt kort tidsperiod med olika transportmedel, bland annat helikopter, till sjukhusets akutmottagning. Utfallet av övningen blev mycket gott, både för Sahlgrenska och för oss själva. Ett antal viktiga erfarenheter drogs samtidigt som den mediala exponeringen var omfattande. Ett konkret exempel på hur vi tillsammans med civila aktörer bidrar till att skapa ett starkare totalförsvaret.

Utvecklingen av sjukhuskompanierna fortsätter enligt de framtagna framdrivningsplanerna. Våren har dominerats av återställande efter Aurora, deltagande i övningen "Hedgehog" i Estland, genomförande av krigsförbandskurs i början av juni, samt planering för genomförande av krigsförbandsövning till hösten.

På hemvärnssidan deltog vi för första gången med alla fyra bataljonerna vid stabs-tjänstövningen Geltic Bear i Enköping i januari. I samband med övningen påbörjades införandet av ett ledningssystem för bataljonsstaberna, IS HV – ett mycket välkommet tillskott till hemvärnets ledningsförmåga. I övrigt har verksamheten vid Elfsborgsgruppen rullat på med sedvanlig hög intensitet, två befattnings-KFÖ, tre SÖF, en GU-F, en gruppchefskurs och tre introutbildningar talar väl sitt tydliga språk. Jag behöver väl knappast påpeka att samtliga aktiviteter genomförts med god kvalitet!

Den mest synbara förändringen på garnisonen under det gångna halvåret har varit

den omfattande **omflyttningen av verksamheter** som genomförts med anledning av beslutet från Högkvarteret att vi kan disponera byggnad 8, TRM:s gamla lokaler. Den drivande kraften i att flytta på verksamheter har varit behovet av fler rekrytplatser. När vi är klara med omflyttningen någon gång under senhösten kommer vi att disponera två och en halv kasern, närmare 250 platser, för förläggning av rekryter. Samtidigt har vi koncentrerat verksamheter i form av Elfsborgsgruppen, Fältsjukhuset samt Garnisonsenheten med ingående Försvarshälsa till Byggnad 8.

Om vi tittar framåt står vi inför en relativt stor **omstöpning av Garnisonen**. Försvarshälsan överförs från P4 till FömedC den 1 juli och förrådsverksamheten som idag tillhör FMLOG samt lokal driftstyrning, idag del av FSV, kommer att tillföras oss från årsskiftet. Jag ser positivt på dessa förändringar som kommer att skapa bättre förutsättningar för lokal samordning och hälsar våra nya medarbetare varmt välkomna till förbandet!

En annan förändring är att vi i slutet av sommaren återigen kommer att ha värnpliktiga vid garnisonen. Två grundutbildningsplutoner med inriktning mot Hemvärnet och två plutoner med inriktning mot Sjukhuskompanierna kommer att bestå av en kombination av värnpliktiga och frivilliga. En synnerligen glädjande utveckling som jag är övertygad om kommer att ge goda resultat.

Detta är sista gången jag har förmånen att skriva några rader i den här förnämliga publikationen eftersom jag efter nästan fyra år kommer att lämna min befattning i mitten av augusti. Jag vill tacka alla medarbetare för gedigna insatser och gott kamratskap under den här tiden och samtidigt passa på att hälsa min efterträdare överste Peter Fredriksson välkommen till ett av Försvarsmaktens bästa jobb.

**ÖVERSTE PETER ADOLFSSON,
CHEF FÖRSVARSMEDICINCENTRUM
OCH GÖTEBORGS GARNISON**

ÄLVSBOGARN är ett samarbete mellan Göteborgs garnison/Försvarsmakten, Elfsborgsgruppen/Försvarsmakten (kontaktperson Hanseman Samuelsson, 031-69 21 82), Kunglig Älvsborgs Regementes Kamratförening (kontaktperson Lars Rehn, 033-41 49 43) och Göteborgs Garnisons kamratförening (kontaktperson Kaj Modig, 0708-26 54 80). Vidare medverkar traditionsföreningarna genom FYMA och Garnisonssällskapet Göteborg.

Redaktör är Peter Andersson/
Erik Pousar/Hanseman
Samuelsson, Göteborgs
Garnison, Box 5155, 426 05,
V Frölunda. Ansvarig utgivare är
Bengt Delang.

Tidningen är politiskt oberoende och syftar till att verka för att ena och stärka måluppfyllelsen i Göteborgs garnison och dess kamratföreningar. Vidare skall Älvsborgarna öka omvärldens kunskap om Garnisonen, dess enheter och deras uppdrag.

Layout: Studio MT.
Tryckt inom EU av Sandstens
Tryckeri AB 2018.

Tidningen stöds av Föreningen
för Göteborgs Försvar.

Omslagsbilden visar delar av Skärgårdsbataljonens båtår under SÖF vid kaj på St Kornö. Bataljonsstaben tränade ledning från båt; SVK 70, tidigare en bevakningsbåt typ 60, tjänade väl som ledningsplats.

Fotograf: Henrik Lundberg

Äldre utgåvor av tidningen finns i
cccs.nu/Arkiv/

Varför och hur genomfördes katastrofövningen LIV den 12 april 2018?

Överstelöjtnant Magnus Blimark på Försvarsmedicencentrum förklarar:

För att kunna dimensionera en katastrofmedicinsk beredskap avseende kvantitativ resursallokering, kvalitativa behandlingsriktlinjer och adekvata tidsperspektiv förutsätts en uppdaterad, trovärdig och utvärderad hotbildsanalys. Den typen av analytisk verksamhet bedrevs under kalla kriget för att förse de ansvariga för beredskapsplaneringen med relevanta underlag för utarbetande av adekvata beredskapsplaner. Efter kalla krigets slut upphörde arbetet, men har ånyo återupptagits inom SoS samt hos FOI. Arbetet kan fortfarande betraktas vara i en utvecklingsfas och rapporterna behäftade med osäkerhet men det finns tydliga signaler på en ökad hotbild mot det svenska samhället såväl avseende asymmetriska hot, t ex terrorhandlingar, som militära hot. Förvarsberedningens delrapport från december 2017 redovisar en tydlig bild.

Sverige har 2018 en katastrofmedicinsk beredskap som såväl nationellt, regionalt och lokalt endast klarar att hantera små volymer skadade med begränsad uthållighet. Mot bakgrund av Sveriges försämrade säkerhetspolitiska läge och den ökade risken för asymmetriska händelser har krav har rests från regeringshåll på en gemensam civil-militär insats för att identifiera kritiska sårbarheter och föreslå lösningar på hur de skall hanteras. I maj 2014 redovisades i en magisterexamen från Förvarshögskolan att Sverige saknar en trovärdig förmåga att hantera stora volymer av skadade människor. Parallellt med detta skedde på regeringsuppdrag den sk traumautredningen vars syfte var att kartlägga svensk förmåga att hantera skadeutfall vid allvarlig händelse. Den för FM, SoS och MSB gemensamma projektorganisationen Totalförsvarets Sjukvårdssystem startade 2015. I december 2017 skrevs slutrapporten under av överbefälhavaren för FM och generaldirektören för Socialstyrelsen. Målsättningen är att med gemensamma civil-militära insatser säkerställa svensk katastrofmedicinsk beredskap, såväl vid allvarliga kriser som vid väpnad konflikt på svenskt territorium.

I slutrapporten till Totalförsvarets Sjukvårdssystem redovisas följande

Helikopterurlastning på Sahlgrenska's helikopterplatta. Bild, FM/A Amtén Skage

kritiska sårbarheter avseende svensk katastrofmedicinsk beredskap.

Nationellt

Central nationell krisledning, nationell helhetsbild av Sveriges samlade resurser.

- Militära medicinska resurser.
- Prehospitala civila resurser.
- Sjukhusens samlade resurser.
- Nationell omfördelning av patienter.
- Överblick faktiska skadeutfall nationellt.
- Översikt planerade skadeutfall nationellt.
- Internationella kontakter medicinskt stöd till Sverige.
- Förutsätter följande:
 - Lagstiftning som ger en myndighet, eller flera samverkande myndigheter exklusiv rätt att leda med mandat.
- En fungerande skyddad krisledningscentral med fullt utbyggt stabsfunktion som är bemannad och välövad.
- Ett lednings- och sambandssystem som kan fungera nationellt under extrema förhållanden och med avsiktliga försök till störning.
- Fungerande regionala sensorer kan leverera underlag.

- Regional operationell kapacitet verkställa nationell ledning.

Regionalt

Sjukvårdshuvudmän och Länsstyrelser, samband, ledning, logistikstöd.

- Prehospital kapacitet
- Möjlighet att dels stödja militär verksamhet med förmåga att hämta skadade soldater och sjömän och transportera dem till rätt vårdnivå.
- Dito civila.
- Transportresurser omfördela patienter mellan sjukhus.
- Beredskapsresurser för förbrukningsartiklar och läkemedel.
- Sjukhusens katastroflägeskapacitet och uthållighet:
- Sjukhusledning förmåga krisledning över tid:
- Fungerande stabsförmåga, ledning och samband.
- Robusthet mot yttre och inre störningar.
- Patientflöden. Infrastruktur och platstillgänglighet.
- Personal uthållighet, arbetsschema.
- Läkemedel, förbrukningsartiklar och blodprodukter.

Forts. sid 23

För att öva samhällets resurser vid katastrofer med många skadade hade Försvarsmakten och Sahlgrenska en omfattande realistisk övning i april. Scenariot var att en lastbil forcerade grindarna till Göteborgs garnison, körde in i folkmassorna och detonerade en bomb under Garnisonens dag.

Det var en betydande uppställning med massor av skademarkörer – även speciellt inbjudna med variationer såsom verkligt amputerade lemmar för att kunna ge ett särskilt realistiskt intryck. Det hela iaktogs av bl a socialminister Annika Strandhäll och försvarsminister Peter Hultqvist.

Ett antal av FM:s nya Helikopter 16 – Black Hawk var engagerade i avtransporten från Garnisonen till Sahlgrenska sjukhuset, som hade 180 personer i arbete enbart för övningen:

– Vi har aldrig haft en så stor övning någonsin, sa Hans Lönroth, områdeschef och övningsledare på SU.

Storövningen LIV den 12 april

Black Hawk landar på skadeplatsen. Bild, FM/M Westerberg

Hemvärnet ställde upp

Över hälften – ca 60 tjejer och killar – av skademarkörerna bestod av frivilliga hemvärnssoldater ur Elfsborgsgruppens Hemvärnsbataljoner. En av markörerna kom med tåg från Malmö dagen före för att få vara med. Även var

det tre hemvärnsveteraner som deltog som markörer. Det visar tydligt hur bra Försvarsmakten stöds av frivilliga organisationer med personal som ställer upp när man frågar om hjälp.

Främst 41. 42. och 43. Hemvärnsba-

taljonerna var representerade med markörer, eftersom 44. HvBat samtidigt genomförde SÖF på annan ort. Däremot så avdelade 44. sina sjukvårdsgrupper ur 441- och 442. Hvkompanierna till Övning Liv som en övningskomponent, vilket var mycket uppskattat av den personalen.

De sammanlagt åtta Mercedes Sprint (PB8) som deltog i transportorganisationen av skademarkörerna mellan Käringberget till Sahlgrenska hade lånats ut av 43. HvBat. Utöver sprintarna fanns även två Bandvagn 206 ur 44. HvBat.

Fordonsförarna till Sprintar och bandvagnar samlades dagen före övningen för bl a fordonsfördelning och kontroll av vägval till Sahlgrenska samt rek vid akutintaget. Alla Hv-sprintarna kördes under genomförandet in i akutintagets "skarpa" mottagnings-garage för leverans av markörer. Det krävdes att förarna var observanta på att inte störa civila ambulanser som kunde komma med skarpa skador. Alla förarna var hemvärnssoldater ur 41. Och 44. HvBat.

Hemvärnets bandvagnar körde ända fram till akutintaget

MATS ANDERSEN

Genomförande av övning LIV

Det krävs erfarenhet och kompetens för att planera en så stor sjukvårdsövning som Katastrofövning LIV med uppgift att leverera över 100 patienter (skademarkörer) till Sahlgrenska Sjukhuset. Försvarsmakten och Försvarsmedicencentrum har sedan många år erfarenhet från både nationella och internationella sjukvårdsövningar och tog uppgiften på allvar med målsättningen öva så realistiskt vi kunde.

För att möjliggöra realismen hade FömedC/Göteborgs garnison begärt stöd från andra militära förband, såsom 2. Helikopterskvadronen, Linköping med medicinska team samt Hemvärnet med sjukvårdsgrupper. Då många av dessa aktörer tidigt var på plats, inte minst våra professionella skademarkörer från England, så utnyttjade vi tillfället med att genomföra en större samövning redan dagen innan.

Detta innebar att vi inom ramen för civilmilitär samverkan och med ambitionen att utöka samarbetet med Sahlgrenska Sjukhuset bjöd in civila ambulansresurser och polis till Göteborgs Garnison. Vi genomförde stationsöv-

ningar där enheterna fick möjlighet att öva akut omhändertagande av explosionsskador av den typ vi ser vid terrorhändelser och där vi avslutade med en katastrofövning med många skadade, där scenariot liknade den förestående terrorattacken, som var orsaken till att Sahlgrenska Sjukhuset skulle få många skadade på kort tid.

Att få möjlighet till samverkan vid denna typ av övning, där militär ambulanshelikopter, Hemvärnets sjukvårdsgrupper, civil ambulans och polis samverkade är en förutsättning för att vi ska vara rustade för allvarliga händelser i samhället. Och detta såg vi som det första steget!

Inför Katastrofövning LIV på torsdagen krävdes en god planering och förberedelser. Vi såg tidigt tre stora utmaningar – ett hundratal skadade, transportresurser och få till en säker transportkedja. För att få detta att fungera behövdes också en väl fungerande kommunikation mellan övningsledarna.

Resultatet av vår planering utmynnade i följande:

Forts. sid 8

Svåra skador att hantera. Bild, FM/B Mahmod

Synnerligen realistiska skador att ta om hand. Bild, FM/B Mahmod

Vi har bjudit in Nils-Ove Jansson att skriva i Älvsborgarna. Han är pensionerad sjöofficer och hade en central roll vid ubåtskränkningarna under 1980-talet. Han har varit aktiv inom ett flertal höga befattningar i marinen och MUST samt ledamot i Kungliga Örlogsmannasällskapet och Kungliga Krigsvetenskapsakademin. Till yttermera visso var han den siste Marinkommandochefen på Västkusten.

Vi har i Älvsborgarna Nr 2 -14 presenterat Janssons initierade bok "Omöjlig ubåt" om ubåtsjakten på 80-talet.

Om kriget 2.0 kommer

Det finns stor risk för att man i tanken fastnar i en gammaldags hotbild när nästa försvarsbeslut ska fattas om två år. Därmed hamnar man automatiskt i ett felaktigt resonemang som resulterar i invasionshot och ockupation. Försvarsplaneringens stora misstag skedde redan i början av 1980-talet, då Sverige planerade som att det fortfarande fanns ett invasionshot som kunde mötas med ett invasionsförsvar. När det blev tydligt för alla att Warszawapaktens resurser inte räckte till en kustinvasion mot Sverige tog man till Det Strategiska Överfallet som krävde mindre resurser för att ockupera oss. Mot norra Sverige blev det fysiskt omöjligt för Sovjet att anfalla med motoriserade divisioner så snart kryssningsrobotarna blev operativa. Smärre luftburna förband kunde givetvis nå vårt territorium men till vilken nytta då?

Hade svensk underrättelsetjänst och försvarsplanering uppfattat den snabbt växande sovjetiska underlägsenheten mot NATO (force correlation) som ledde fram till den sovjetiska Operationsplanen RYAN (Överraskande Kärnvapen Anfall) borde vi redan på 1980-talet ha ställt om Försvaret till ökat skydd av nationell ledning, marin- och flygbaser samt viktiga samhällsfunktioner, dvs rustat oss mot hybridkrigföring innan ens begreppet var uppfunnet. När det

senare blev uppenbart att den rådande hotbilden försvann i och med WP:s och Sovjetunionens upplösning så kollapsade invasionsförsvarstanken och Sverige kunde ta en "strategisk paus".

Idag har Ryssland, som är den presumtive motståndaren, betydligt färre resurser och ett långt sämre utgångsläge än under Kalla kriget. Det är tveksamt om de t ex har resurser för att kunna ockupera och bibehålla kontrollen över Gotland. Sjövägen är det 300 km från Sankt Petersburg till Finska Vikens mynning och där strandstaterna lätt kan skära av sjötrafiken. Kaliningrad oblast ligger inom artilleriräckvidd från angränsande NATO-länder. Lufttransporter kan omöjliggöras av Sveriges och NATO-ländernas jaktflyg med stöd av flygande stridsledningscentraler och lufttankning.

Men, kan Sverige få hjälp av NATO om vi inte är medlem, frågar någon? Det är fel frågeställning. Kan Ryssland lita på att NATO inte ingriper om de anfaller eller utsätter Sverige för grova provokationer? Det är den frågan de måste ställa sig. Under Kalla kriget litade de inte på svensk neutralitet utan planerade för omfattande kärnvapeninsatser för att fysiskt neutralisera vårt land.

Däremot kan ryssarna, som är Clau-

sewitz (preussisk general) bästa lärjungar, försöka påtvinga oss sin vilja med andra medel än ockupation, allt från politiska påtryckningar till dold och öppen hybridkrigföring. I så fall siktar de givetvis in sig på våra största sårbarheter (centre of gravity) som är; politisk och folklig motståndsvilja, ekonomins och folkförsörjningens export- och importberoende samt data- och elnätens sårbarhet. Om syftet är att få Sverige att inte gå med i NATO eller inte tillåta NATO-styrkors utnyttjande av vårt territorium är sådana betvingelsemetoder både billigare och effektivare.

För att öka vår försvarsförmåga mot morgondagens hotbild, inklusive terrorism och ökade risker för svåra naturkatastrofer, krävs många olika åtgärder. För armén behövs rörliga bataljonsenheter varav några luftburna och ett utvecklat Hemvärn. Att ånyo bygga upp brigadstrukturer är att gå tillbaka till invasionsförsvarstanken. Den fungerade inte då och kommer inte att göra i framtiden heller. Den lyckade övning Aurora 17 kan här vara missledande, eftersom syftet var att öva alla deltagande förband i strid och inte att möta ett sannolikt invasionshot.

För marinen behövs flera fartyg och helikoptrar för att klara ubåtsjakt, eskort och minröjning, men även fler amfibieenheter anpassade för hamn- och basförsvar. Luftförsvaret behöver nya Lv-robotsystem för att kunna skydda baser och samhällsviktiga funktioner, men även för installation ombord på vissa fartyg.

Vi måste också bygga upp ett skydd mot kärnvapenanslag, såväl inom försvaret som för samhället i övrigt. Viss beredskap mot B- och C-stridsmedel måste också finnas. Det farligaste samhällshotet är attacker mot elnäten och mot vår elproduktion. Då stoppar också vatten-, värme- och avloppssystemen, tele och radio samt betalningssystemet. Reservsystemen som fanns förr är ju i

HMS Ulvön, M77, är ett svenskt minröjningsfartyg. Bild, FM/J Croona

En militär helikopter tar snabbt skadade till sjukhus. Bild, FM/B Mahmod

de flesta fall bortrationaliserade. Om befolkningens motståndsvilja bryts går det inte att motstå ett angrepp. Kort sagt vi måste skapa ett robustare samhälle.

På senare tid har kunskapen om de nya hoten ökat i samhället. Göteborgs stad har till och med varit först i landet med att introducera krislädan för hushållen och nyligen avslutades den stora katastrofövningen LIV.

Till sist två angelägna förslag:

Jag anser att Sverige behöver en statlig helikopterorganisation för sjö-, flyg- och fjällräddning. I den ska också ingå Försvarmaktens helikopterförband och polisens helikopterverksamhet. Den ska svara för sjukvårdens ambulanshelikoptrar inklusive ambulansflygplan. Med en stor organisation kan man skapa många enheter spridda över hela landet och därmed få en hög insatsberedskap. Storleken ger billigare inköp av olika maskintyper och underhåll. Beredskapstjänsten kan fördelas på flera besättningar. Nedläggningen av mindre sjukhus kan mötas med snabbare transporter till större specialistsjukhus. Självklart behövs utöver helikopterbesättningarna även specialister för FM:s, polisens och sjukvårdens behov. Med en stor helikopterflotta kan man klara stora skogsbränder och svåra stormar. Jag är dessutom övertygad om att det skulle kosta mindre än idag.

Göteborgs hamn är livsviktig för svensk import och export. Stängs hamnen stoppar vår industri och folkförsörjningen hotas omedelbart. Skulle de baltiska länderna behöva militära förstärkningar blir Göteborg en viktig omlastningshamn från transoceantrafik. Det är inte bara hotet från minor, som dolt kan läggas ut av främmande makt, utan också sabotage utförda av specialförband eller terrorister. Allt i syfte att hota vårt land och skada vår ekonomi.

Marinen har idag för få fullbemannade fartyg för att kunna göra regelbundna kontroller av viktiga hamnar och leder på Västkusten. Med dagens moderna minröjningsmetoder undersöks botten med en aktiv hydrofon. Föremål på botten lägesbestäms och identifieras med en undervattensrobot. Resultatet lagras i en databank som kan utnyttjas av alla minröjningsfartyg. Metoden kallas bottenkartering. Vid regelbundna bottenundersökningar kan man jämföra med tidigare resultat och se om något nytt objekt tillkommit. Det gör givetvis röjningen avsevärt mycket effektivare.

Ett snabbt sätt att öka skyddet för sjötrafiken är att deltidsbemanna ett minröjningsfartyg som rustas och depåförläggs vid Karingberget i Göteborg. Det finns gott om tidigare utbildad minröjningspersonal bosatta på Västkusten som kan tänka sig en deltidsanställning en helg i månaden på ett minröjningsfartyg. Systemet har funnits sedan länge i USA, där till och med fregatter

varit deltidsbemannade på detta sätt i US Naval Reserve.

Med flera besättningar kan man regelbundet ha

minröjningsfartyg under gång på Västkusten som kontrollerar hamnar och leder. Det skulle också lösa en del av marinens rekryteringsproblem eftersom nuvarande deltidsanställning; heltidsarbete under del av året; är svår att kombinera med civil anställning. Försvarmakten måste således ändra sina idag strikta anställningsregler och tillåta mer flexibla anställningar beroende på aktuella operativa krav.

NILS-OVE JANSSON

”**Försvarsplaneringens stora misstag skedde redan i början av 1980-talet, då Sverige planerade som att det fortfarande fanns ett invasionshot som kunde mötas med ett invasionsförsvar.**”

Forts. från sid 5

Incheckning av skademarkörer på Garnisonen, utdelning av övningskläder, skadekort (vilka skador) och sminkning utfördes av personal anställd på FömedC. Alla skadekort var planerade utifrån en verklig terrorhändelse; terrorattentatet i Madrid 2004. Skademarkörerna gjorde en mycket bra insats och agerade mycket realistiskt.

Transportresurser som vi kunde utnyttja var militära ambulanser, pansarterrängbilar, bandvagnar, Black Hawk helikopter samt PB Sprinter (militär minibuss). Det innebar också att säkerhetsanalyser gjordes för att på ett säkert sätt kunna transporta alla skademarkör i trafiken, till överlämnandet på helikopterplattan och akutmottagningen på Sahlgrenska. Vi ville också undvika kaos och blockering av området vid akutmottagningen och ambulansintaget för eventuella ambulanstransporter med akuta "verkliga" patienter.

För transportflödet så fanns en önskad ordningsföljd av skademarkörer och inom viss tid.

Av erfarenhet vet man att många patienter anländer tidigt vid denna typ av katastrof, så kallad spontanevakueering. Resultatet blev att på mindre än tre timmar hade vi levererat över hundra skademarkörer till Sahlgrenska, varav 24 skademarkörer med helikopter.

Till sist

Om man bortser från diskoteksbranden på Hisingen 1998 har vi varit förskonade från händelser med stora skadefall i Sverige. Att vara med och planera denna typ av övning och vara delaktig i det ökade samarbetet mellan Försvarsmakten och civila myndigheter ger oss alla många viktiga erfarenheter.

**EVA RINGVALL
SPECIALISTSJUKSKÖTERSKA**

KALENDARIUM HÖSTEN 2018

När	Vad	Var
16-aug	Torpafton	Laddatorpet I 15, Borås
23-aug	Filmvisning	Kanslihuset I 15, 4:e vån
30-aug	Öppen mäss i Gbg	Älvsborgsmässen, Göteborg
30-aug	Föredrag	Mässen I 15
05-sep	Öppen mäss i Gbg	Älvsborgsmässen, Göteborg
06-sep	Bibliotekskväll	Kanslihuset I 15, 4:e vån
13-sep	Öppet hus, bridge, schack mm	Kanslihuset I 15, 4:e vån
15-sep	Regementets dag	I 15, Borås
20-sep	Filmvisning	Kanslihuset I 15, 4:e vån
26-sep	Öppen mäss i Gbg	Älvsborgsmässen, Göteborg
27-sep	Bibliotekskväll	Kanslihuset I 15, 4:e vån
03-okt	Öppen mäss i Gbg	Älvsborgsmässen, Göteborg
06-okt	Regementsmarschen	Fristad hed I 15, Borås
11-okt	Öppet hus, bridge, schack mm	Kanslihuset I 15, 4:e vån
17-okt	Öppen mäss i Gbg	Älvsborgsmässen, Göteborg
20-okt	Höstmiddag	Mässen I 15
25-okt	Filmvisning	Kanslihuset I 15, 4:e vån
01-nov	Bibliotekskväll	Kanslihuset I 15, 4:e vån
08-nov	Öppet hus, bridge, schack mm	Kanslihuset I 15, 4:e vån
14-nov	Öppen mäss i Gbg	Älvsborgsmässen, Göteborg
15-nov	Filmvisning	Kanslihuset I 15, 4:e vån
22-nov	Föreläsning	Mässen I 15
28-nov	Julbord	Älvsborgsmässen, Göteborg
29-nov	Bibliotekskväll	Kanslihuset I 15, 4:e vån
30-nov	Julbord	Älvsborgsmässen, Göteborg
05-dec	Öppen mäss i Gbg/Barbara	Älvsborgsmässen, Göteborg
06-dec	Öppet hus, bridge, schack mm	Kanslihuset I 15, 4:e vån
08-dec	Julbord	Älvsborgsmässen, Göteborg
13-dec	Lilla jul	Mässen I 15
13-dec	Julbord	Älvsborgsmässen, Göteborg
Ort	Verksamhet i Borås • www.kamrati15.se	
	Verksamhet i Göteborg • www.gsgbg.se • Facebook: GSGBG	

På våra mässar kan du alltid träffa likasinnade. Här två Karoliner som just kommit hem från Fredriksten.

Skyttekontingent av olika soldater

Bevakningsavdelningen skjuter guld i Tyskland

En helg i mars fick delar av FömedC Bevakningsavdelning möjligheten att delta i en skjutövning i Altenwalde i NV Tyskland. Det skedde tillsammans med soldater ur tyska reserven samt kollegor från andra förband i Sverige. Våra värdar under helgen var Övlt Frank Dirksmeier ur tyska flygvapnets reserv samt Reservistenkameradschaft Wingst und Umgebung.

Skjutningen som skulle genomföras var för "Schützenschnur", det tyska försvarets utmärkelse för skjutskicklighet. Schützenschnur har delats ut till solda-

ter sedan 1800-talet och det nuvarande "skyttesnöret" etablerades 1954. Märket finns i valörerna: brons, silver och guld. Beroende på det lägsta träffresultat så tilldelas man valör (t ex skjutet man guld i pistol, men bara brons på gevär får man brons).

För att kvalificera sig för märket måste man genomföra delskjutningar med minst två olika vapensystem:

1. Pistol (nuvarande P8 känd som H&K USP)
2. Gevär (standardvarianten är G36 med olika varianter)
3. Understödsvapen (t ex kulspruta MG3 eller pansarskott Panzerfaust 3).

För vår del blev det att skjuta med vapen ur klass 1 och 2 det vill säga P8 och G36. Vi började med gevär, stående skytte bakom ett hinder på 200 m för att därifrån bekämpa fyra mål. Efterhand framrycker man och genomför skjutning i olika ställningar, liggande, stående, knästående tills man avslutar på ca 75 m. För pistol gällde det att stående på 25 m, med fem skott nedkämpa tre mål.

Slutresultatet för Bevakningssektionen: samtliga deltagare tog ett Schützenschnur, med tre silver och åtta guld. Ett högt resultat enligt våra tyska värdar och vi skulle vara stolta med tanke på att det var första gången som vi nyttjade något av vapnen.

Bakgrunden till inbjudan var att en av sektionens soldater under sitt deltagande i Nijmegenmarschen lärt känna Övlt Frank Dirksmeier i tyska flygvapnets reserv och tack vare gemensamt intresse för skytte och marscher hållit kontakten med varandra. Internationella band soldater emellan och en flexibel chef öppnar många dörrar!

TEXT O BILD: PETER OHLSSON

Skjutning med en tysk Heckler & Koch G36

Hela 2. Amfbat framrycker i formation med ca 70 fartyg i Stockholms skärgård under Aurora 17. Bild, FM/H Hagstedt

Älvsborgare!

Här skriver chefen för Sveriges Amfibieregemente Amf 1, överste Patrik Gardesten. Regimentet är koncentrerat till Berga i Haninge. Han tog över befälet den 19 januari i år och är chef även över våra två kompanier som är förlagda till Göteborgs garnison.

Jag kommer närmast från Högkvarterets Insatsstab där jag tjänstgjorde som chef för genomförandeavdelningen, C J3. I och med denna befattning var jag också C INSATS Operationsledare. Under de fyra åren jag arbetade på Insatsstaben kände jag verkligen av att förändringens tid var kommen och jag ser verkligen fram emot att ta mig an min del av de utmaningar Försvarmakten står inför och som jag återkommer till lite senare i denna artikel.

Jag gjorde min värnplikt på Kustjägaraskolan 1988/1989 på 1:a Kustjägarpluton. Efter officersexamen har jag haft en normal "truppofficerskarriär" med tjänstgöring på pluton, kompani och bataljon där jag var chef 2:a Amfibiebataljonen 2010–2013. Jag har tjänstgjort utomlands som förbandschef i Tchad 2008 och som ställföreträdande förbandschef i Afghanistan 2013. Förutom förbandsproduktion här på hemmaplan har jag också deltagit i ett antal längre internationella övningar, ofta tillsammans med delar av våra amfibieförband och tillsammans med kollegor och kamrater från Göteborg.

Under min karriär har jag bland annat arbetat på KA1, KA2, Amfibiestridsskolan, Sjöstridsskolan och som jag tidigare nämnt Amfibieregementet förstås.

Jag har också under två år tjänstgjort som utbildningschef på en militärdistriktsgrupp, en mycket lärorik befattning där jag fick förståelse för hur mycket frivillighet betyder för Sveriges försvarsförmåga.

Haninge Garnison

Som chef över Amfibieregementet är jag också chef över Haninge garnison, en garnison som står inför mycket stora förändringar under detta och kommande år. Jag ser fram emot att åter ta befälet över Försvarshälsan som nu återförs efter några års regionalisering. Vidare ska personal tillhörande FM LOG och FMV åter införlivas under garnisonschefens befäl. Vår framtida marinstab ska etableras på Muskö vilket också medför ökade krav på befintliga stödfunktioner men också på en rätt dimensionerad bevaknings-

organisation där Amfibieregementet nu har påbörjat en relativt omfattande nyrekrytering. I absolut närtid kommer jag att överlämna befälet över Tofta skjutfält, utbildningsgruppen på Gotland och produktionsansvaret för 32.hemvärnsbataljon till chefen Gotlands regemente. Dessa organisatoriska och strukturella förändringar är beslutade och ska implementeras under 2018 och 2019. Dessa förändringar påverkar förstås alla medarbetare på ett eller annat sätt och många arbetstimmar läggs för att detta ska bli så bra som möjligt.

Som en konsekvens av en negativ utvecklingstrend i vårt närområde stärker samhället nu sin motståndskraft inom ramen för totalförsvaret vilket är väl känt för Er läsare. För Försvarsmaktens vidkommande är en tydlig konsekvens att förmågan till ett nationellt försvar åter har en mycket hög prioritet. Det i sin tur ställer ökade krav på vår svenska marin och självklart också på våra amfibieförband. Dagens krigsförband, 17. bevaknings-

Patrik Gardesten på truppbesök

båtskompaniet och 2.amfibiebataljonen, har tjänat oss väl och bidrar till att vår beredskap upprätthålls, att nationella operationer genomförs som stärker vår territoriella integritet samt att internationella insatser genomförs som främjar fred och stabilitet.

För att öka våra krigsförbands närvaro i våra skärgårdar och runt våra kuster behöver Sverige fler marina förband vilket också ger en ökad uthållighet. Att västkusten med Göteborg som en viktig infallsport har en marin förmåga som skapar trovärdighet är för mig en självklarhet. Denna förmåga ska tillsammans med andra aktörer säkerställa rikets försörjning och möjliggöra militär förstärkning.

Att dagens amfibieförband utvecklas och att förmågan stärks är naturligt och en ständigt pågående process men att i detalj beskriva när och hur är idag inte möjligt. Det saknas flera avgörande beslut på såväl politisk nivå som inom Försvarsmakten. Marinchefen är tydlig i sin viljeinriktning om att utvecklingen ska leda till fler amfibiebataljoner där den första ska inriktas mot västkusten och där den sjöoperativa förmågan ska ha högsta prioritet. Framtidens amfibiebataljoner föreslås bli numerärt mindre men med ny modern materiel ska de också bli mer slagkraftiga än dagens. Som chef för amfibiekårens enda kvarvarande regemente kan jag bara hålla med om att detta är rätt väg att gå!

Jag är säker på att amfibieförband även i framtiden kommer ha en avgörande roll i försvaret av Sverige. Jag tror och hoppas att vi snart kommer mötas i någon av våra vackra skärgårdar och då kunna diskutera hur vi bäst kan utnyttja två eller fler amfibiebataljoner, vi måste komma bort från singelförbandsproblematiken.

Med soliga hälsningar från Berga och Amfibieregementet!

ÖVERSTE PATRIK GARDESTEN
CHEF AMFIBIEREGEMENTET

HMS Rapp upphottad

I början av mars var det äntligen dags för 17. bevakningsbåtskompaniet att ta emot den första av fem halvtidsmodifierade bevakningsbåtar, HMS Rapp. Fartyget har genomgått omfattande modifieringar och man har bl a bytt framdrivningsmaskineri, hjälpmaskiner, sensorer och ledningssystem. Fartyget som marinen nu får levererat av FMV ökar den operativa effekten när det gäller inomskärs ubåtsjakt och bevakning avsevärt och kommer fortsatt bidra med detta många år framöver.

Samarbetet mellan Swede Ship Marine, FMV och Försvarsmakten har varit tätt under projekt- och byggnadstiden, för att enheten som nu har levererats skulle bli så bra som möjligt och uppfylla de behov Försvarsmakten har.

Förvaltare Johan Dahlgren tog emot

Nöjd projektgrupp vid Rapp. Bild, Ingmar Bjurö

fartyget och blir samtidigt den första fartygschefen på denna nya fartygstyp, bevakningsbåt 88. Han ser fram emot att hitta nya metoder och arbetssätt ombord för att utnyttja fartygets potential till fullo.

ADAM STERUD

Marin samövning på Västkusten

I mars samövade 17. bevakningsbåtskompaniet med personal och enheter ur 33. minröjningsdivisionen och 34. underhållsdivisionen från Karlskrona.

Det bedrevs två parallella övningar, där den ena övningen omfattade de flesta enheter på kompaniet samt minröjningsfartygen HMS Ulvön, HMS Sturkö och en landgrupperad stödenhet för dessa. Fokus för den övningen låg på inomskärs minjakt och hur de två förbanden kan understödja varandra.

Övningen genomfördes som olika delmoment där bland annat sensoroperatörer ur kompaniets sensorpluton samgrupperade med fartygens ROV-operatörer (Remotely operated underwater vehicle) i syfte att dels öka sin förmåga till detektering av ROV och dykare samt att operatörerna och röjdykarna ska öka sin förmåga i att röja minor. Under veckan genomförde sensorplutonen även skarpskjutning med sina handburna vapen från HMS Ulvön, som även förevisade fartygets 40 mm automatkanon.

Inom logistiken genomfördes sjuk-

vårdsmoment som omfattade MED VAC från fartygen med kompaniets ambulans samt CASEVAC med vanlig stridsbåt, samt en LUBO (Laddning Utan BunkringsOmgång) där trosstroppens lätta trossbåt levererade förnödenheter till de två fartygen.

Den andra övningen omfattade kompaniets bordningstropp samt HMS Karlskrona, som 2013 genomförde insatsen ME03 i Adenviken tillsammans. Nu övade man ur ett nationellt perspektiv med fokus på sjöövervakningsoperation och hävdande av vår territoriella integritet enligt Tillträdesförfordningen. Målfartyg var kompaniets fartyg HMS Skaftö, som även utgjorde ledningsplattform för staben och samverkansofficerare ur 33.minröjningsdivisionen.

Övningarna var lyckade och uppskattade av de deltagande enheterna och de erfarenheter som drogs kan mycket väl lägga grunden till framtida samövningar mellan förbanden.

MAGNUS AUGUSTINSSON

Prickskytt på HMS Karlskrona understödjer bordning. Bild, Johannes Kinghed

Under kalla kriget myntades begreppet "kålsuparteorin". Det var NATO-motståndare som menade, att Sovjet och USA var lika goda kålsupare när det gällde att hålla de militära spänningarna vid liv. Dagens NATO-motståndare använder fortfarande begreppet och inkluderar numera EU på samma "dåliga" sida som USA. Svante Bergh förklarar här varför man inte kan jämföra våra demokratier med Rysslands som arvtagare till Sovjetunionen.

Kålsuparteorin

Många människor verkar idag anse att USA och västmakterna å ena sidan, och Ryssland å andra sidan, är lika goda kålsupare. Men så är inte fallet – det finns fundamentala skillnader.

I väst har länderna demokrati. Ryssland däremot har inte detta. Möjligt kan man säga att de har en egen version, med vars hjälp man väljer en enväldig president. I västvärlden är länderna fullvärdiga rättsstater, där medborgarna är lika inför lagen. Så är det inte i Ryssland, och man är där dessutom nära nog likgiltig vad avser värdet av människoliv.

I väst kan man i allt väsentligt lita på tjänstemännen i administrationen. I Ryssland är korruptionen stor och gör till exempel internationell affärsverksamhet besvärlig. I västvärlden värnas yttrandefriheten och oberoende media. I Ryssland kväses avvikande åsikter och oppositionella fängslas – till och med mördas. Ett stort antal journalister och möjliga oppositionsledare har på oklara, och ibland klara, grunder dött. I Väst finns mötes- och demonstrationsfrihet. Detta saknas i stort sett helt i Ryssland. Demonstrationer slås ner med stor brutalitet.

Vart tog t ex Pussy Riots vägen?

Ryssland angriper idag det öppna samhället och söker underminera vår demokrati och våra fria val.

Detta sker genom storskaliga påverkansoperationer, men också cyberattacker.

Demokratin som vi känner den är alltså i fara. Vi måste idag aktivt stå upp för den!

Väst följer FN:s konventioner. Undantag finns, främst när Ryssland blockerar gemensamma beslut i säkerhetsrådet. Då har Väst ibland ingripit i syfte att stödja folkrätten. Det gäller till exempel i Syrien, där det är bruket av kemvapen som ska fördömas, inte att länder i koalition söker stoppa

användandet av dessa! I Syrien stödjer således Ryssland en regim ledd av en folkmördare, som dödar sin egen befolkning med stridsgas.

Väst följer i allt väsentligt internationella lagar och överenskommelser. Ryssland däremot bryter mot dessa såväl i Georgien, på Krim, i östra Ukraina och i Syrien. Okränkbarheten av överenskomna gränser är mycket viktig för varaktiga och stabila förhållanden, men följs inte av Ryssland. Och detta trots att man varit med och ta fram dem.

Det är alltså inte två lika kålsupare vi har att göra med i världen. Tvärtom utgör vi i Sverige en integrerad del av Väst. Vi måste därför värna vårt sätt att leva och rätten att själva fatta beslut som avser vårt land. Vi har bestämt att våra friheter är fundamentala och försvaret av dem är grundat i en obändig vilja att behålla dem.

På samma sätt stödjer vi kraftfullt stater i vår närhet som har samma mål

och syften som vi. Detta framgår bl a av solidaritetsförklaringen.

Vi har även vissa gemensamma försvarsåtgärder inom EU, där Sverige deltar.

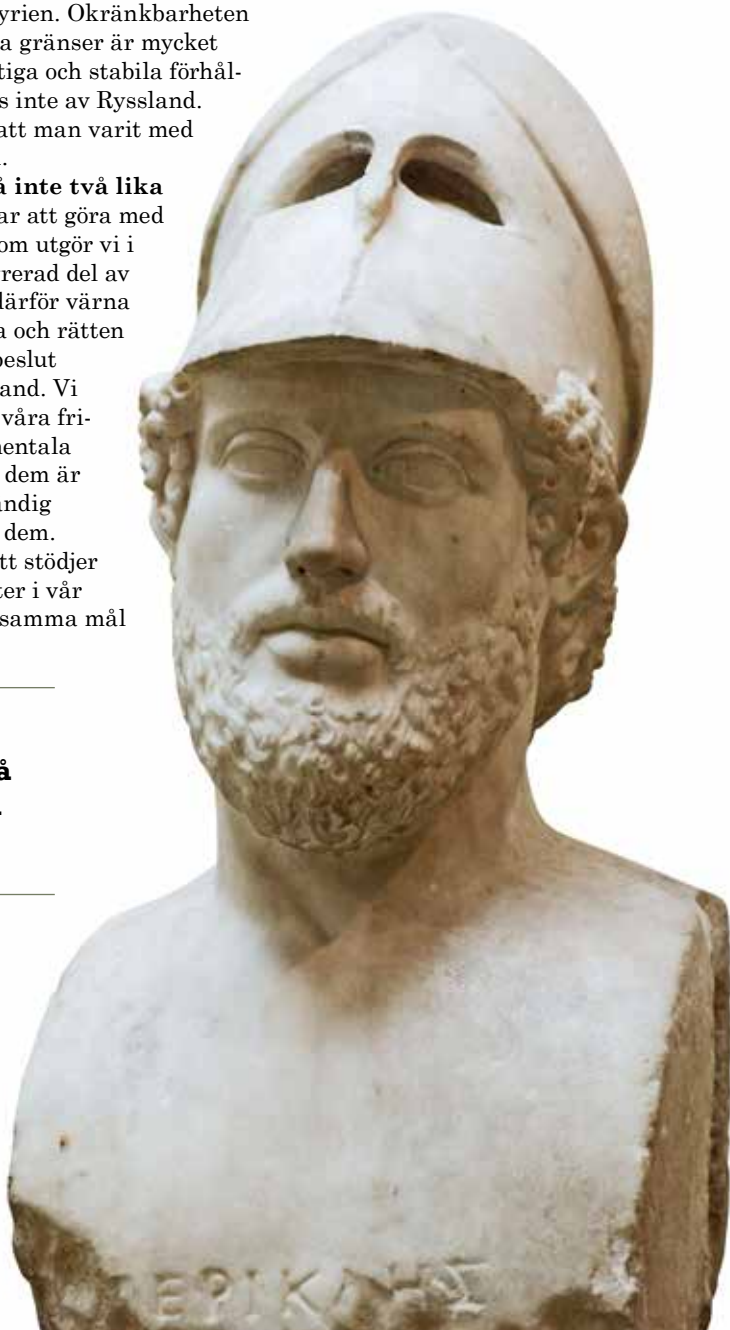
Vi i Sverige avser försvara vår demokrati, vår fred och våra friheter.

SVANTE BERGH

”

Demokratin vill skapa så mycket frihet det går för så många det går. Sokrates

Perikles, en av demokratis fäder, 495–429 f.Kr.

Vi ingår i systemet?

Sverige är inte neutralt!

Fram till 2008 förklarade sig Sverige vara alliansfritt i fred syftande till neutralitet i krig.

Vi lyckades, trots en del eftergifter, stå utanför krigshandlingar under 2:a världskriget.

Samtidigt förklarade sig 15 stater neutrala, varav endast 3 slapp undan. Förutom Sverige var det Schweiz och Irland.

En debatt förs alltjämt, om det var neutraliteten eller andra faktorer, som gjorde att vi inte kom att angripas. Vi kallade vårt förhållningssätt för neutralitetspolitik och många svenskar ansåg under kalla kriget och in i våra dagar att denna politik "har tjänat oss väl".

2008 undertecknade Sverige liksom alla länderna inom EU Lissabonfördraget, enligt vilket alla länder förbinder sig att med alla medel komma till varandras hjälp vid kris eller krig.

Haagkonventionerna föreskriver att en neutral stat inte får stödja någon krigförande militärt, eller tillåta att det egna territoriet används för militära uppgifter.

Därmed är neutraliteten ett minne blott och Sverige för inte en neutralitetspolitik. Man kan inte både äta kakan och ha den kvar. Vi har förklarat oss vara solidariska med staterna inom EU även i kris och krig.

Detta till trots är det ett vanligt missförstånd att många människor hänvisar till vår neutralitet, vår neutralitetspolitik eller till och med att vi kan stå utanför krig i vår omgivning. Sådana yttranden är felaktiga och bör bemötas.

2010 skrev Sverige därutöver under EU:s solidaritetsförklaring. Denna kan ses som förstärkning av Lissabonfördraget. Där framgår:

"Om en medlemsstat skulle utsättas för ett väpnat angrepp på sitt territorium, är de övriga medlemsstaterna skyldiga att ge den stöd och bistånd med alla till buds stående medel i enlighet med artikel 51 i Förenta nationernas stadga."

EU har även vissa gemensamma försvarsåtaganden, där Sverige innehar en del. Under ett antal år var den svenske generalen Håkan Syrén överbefälhavare för denna organisation.

Vi har därutöver försvarsavtal med USA, som avser försvarsförberedelser främst i fredstid. Vi har avtal med främst Finland, men även Danmark om gemensamma förberedelser av olika

slag, även här i första hand avseende fredstida förhållanden. Vi samarbetar nära NATO och har officerare placerade i denna organisation.

Vi är med i EU och därmed i en allians. Regeringen väljer ändå att ange Sverige som militärt alliansfritt. Man

pekar här på att vi står utanför västvärldens militärallians NATO.

Även här pågår en diskussion, ifallt ex vårt medlemskap i EU

innebär medlemskap i en militär union, och om vi verkligen är militärt alliansfria. Diskussionen runt ett medlemskap i NATO kommer med säkerhet att komma upp inför valet 2018.

Ryssland har för vana att skriva "de så kallat alliansfria länderna Sverige och Finland."

Kom ihåg: Sverige är inte neutralt! Vi kommer solidariskt att ställa upp för våra grannar i EU i kris och krig. Vi har ett omfattande samarbete med NATO men har även bilaterala avtal med USA samt med Finland och Danmark.

SVANTE BERGH

”

Man kan inte både äta kakan och ha den kvar. Vi har förklarat oss vara solidariska med staterna inom EU även i kris och krig.

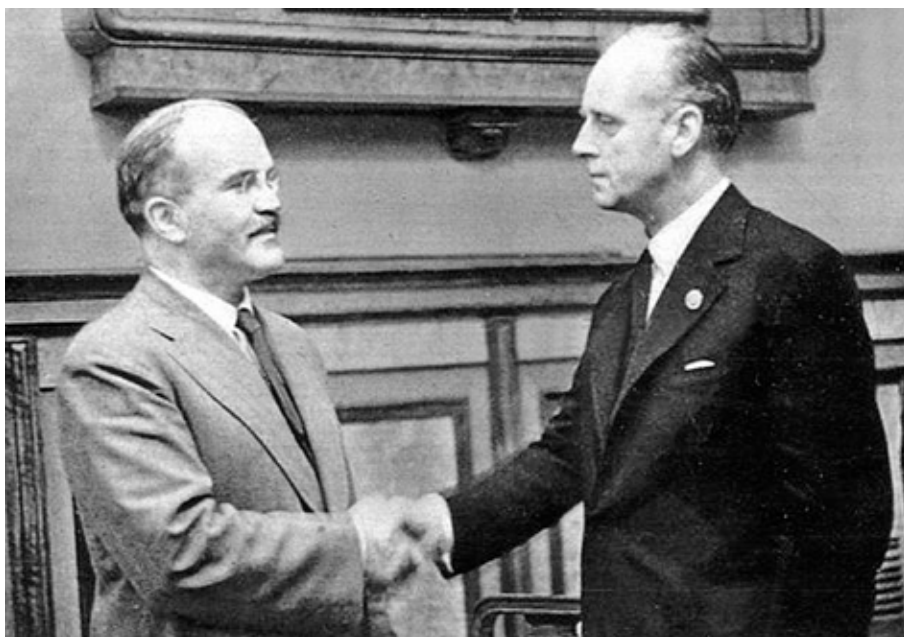
Pengar viktigare än vänner 1940

"De estniska, lettiska och litauiska staterna hava frivilligt anslutit sig till De Socialistiska Sovjetrepublikernas Union... Regeringen har också erkänt de förändringar, som sålunda ägt rum i denna fria statssuccession".

Det var svenska UD som sände detta märkliga meddelande i november 1940 till Sovjets utrikesminister Molotov. Det är ett med dagens ögon fegt och undfallande ställningstagande. Inte minst med tanke på att 16 länder (USA, Australien, Kanada, Storbritannien, Frankrike, Spanien, Danmark, Portugal, Schweiz, Irland, Vatikanen, Grekland, Finland, Norge, Polen och Turkiet) genomskådade Sovjets annektering och vägrade acceptera den. Nästan exakt likadant gjorde Putin på Krim 2014 med åtföljande "folkomröstning". Men 1940 gällde "Molotov-Ribbentrop-pakten" mellan Hitler och Stalin varför Baltikums öde redan var beseglat.

Skälen till den officiella svenska inställningen 1940 var att försöka hålla sig utanför kriget och man var beredd till kompromisser åt både höger och vänster. Tyska soldattransiteringar genom Sverige tilläts och man sålde malm till Tyskland. Baltutlämningen var en eftergift mot Sovjet.

Men det var för att säkra Sveriges tillgångar i Baltikum som UD agerade 1940. Man hade till och med i förväg

Molotov och Ribbentrop skrev under pakten i augusti 1939

släppt den baltiska guldreserven som var deponerad i Svenska Riksbanken till Sovjetunionen för att försäkra sig om de svenska intressena i Baltikum. Dessa uppgick till ca 75 miljoner kronor (ca 2 miljarder i dagens penningvärde). En del av noten till Molotov i november lydde: "Som en följd av denna fria statssuccession hava alla tillgångar i de tre baltiska staterna överförts till Sovjetunionen, vilket måste anses ha påtagit sig sina betal-

ningsförpliktelser samtidigt".

Tiden gick och av ursprungliga svenska krav på 75 miljoner kronor hade fordringsägarna själva avstått från 40. Av återstående 35 miljoner hade ryssarna lovat betala 20 men i praktiken betalade de bara 2,4. Resten hade den svenska regeringen själv fått skjuta till. Spelet om baltguld höll på ända till 1964 och det var Sovjet som vann!

PETER ANDERSSON

Att vara kommunist 1953

Stalin ledde Sovjetunionen 1924 - 1953. Över fjorton miljoner "olik-tänkande" anges ha fängslats i under hans tid. Antalet dödsoffer i lägren har uppskattats till mellan 1½ och nio miljoner.

SKP skrev 1953: "En stor och smärtsam förlust har drabbat hela den framstegsvänliga mänskligheten. Stalin är död. Vår tids störste folkledare och statsman, den socialistiska samhällsvetenskapens geniale mästare, kommunismens banerförare har gått ur tiden."

CH Hermansson (riksdagsledamot 1963-1985, partiledare 1964-1975) höll vid SKP:s minneshögtid detta

tal: "Stalin är en av hela den mänskliga historiens största personligheter. Marxismen, den lära som Stalin behärskade med sådant mästarekap och som han vidareutvecklade till ett nytt och högre plan, förnekar ingalunda de stora personligheternas roll för historiens utveckling. Stalin förstod att ställa hela sin livsgärning i de framväxande, de progressiva, de oemotståndligt segrande krafternas tjänst. Därför blev hans liv så betydelsefullt för mänskligheten, därför blev han en gigant i den mänskliga utvecklingens historia. Att vara kommunist, det är att ha Lenin och Stalin till föredöme. Stalin är en av alla epokers mest geniale vetenskapsmän."

PETER ANDERSSON

En genial vetenskapsman?

Bra förutsättningar ger bra verksamhet

Slagord och motto präglar ofta organisationer på signifikant sätt. Begreppet stabilitet passar i synnerhet in i Elfsborgsgruppens verksamhet, både på själva utbildningsgruppen och i krigsförbanden.

Sedan sammanslagningen år 2005 av Älvsborgsgruppen/Göteborgsgruppen, och efter det 2010 införda nya utbildningssystemet, så präglas Elfsborgsgruppen med de fyra ingående krigsförbanden av just "stabilitet"

Personalen

Utbildningsgruppens personal har mött utmaningar genom att både utökas något och till del omsattas den senaste tiden; ett par medarbetare har gått i pension och det senaste tillskottet i kadern nyanställdes i juni. Vi har uppgift att anställa ytterligare enstaka personal under hösten. Gu-kompaniet (Elfsborgs kompani) har bemannats upp med instruktörer för fyra plutonslag. Dessa

lag är tunt bemannade visserligen, men ändå rustade att kunna ta emot över 100 rekryter som befinner sig under värnpliktsystemet, vilket återinförts i år. Man kommer att utbilda rekryterna till både Hemvärnet och sjukvårdsförbanden. Att den timanställda personalen ur Hvförbanden finns som stöd på övningarna är viktigt. Elfsborgsgruppen hade inte löst uppgifterna utan dem.

Kanske man kan tycka att ovan nämnda personalläge inte låter stabilt, men jag vill ändå kalla det så – och möjligen rörligt. Rörligheten beror delvis även på att vi kompetensutvecklar några av instruktörerna och en officer genom att skicka dem på specialist officersutbildning och det högre officersprogrammet. Under tiden ersätter vi dem med annan personal. Sådant är möjligt i en stabil organisation.

Fler exempel:

- Bra stöd från depåstaben gällande både utbildningsgrupp och förbanden

den sedan lång tid. Även den gott etablerade linjen från MRV ut till förbanden måste nämnas i detta sammanhang.

- Vi har omgrupperat till nya och bättre lokaler inom garnisonsområdet. Det återstår slutrenovering av kaderns gamla kasern B med återställande från kontor till logement för de inryckande rekryterna i slutet på juli.
- Vi finner god rutin, bra arbetsmodell för samverkan mellan förbandschefer, logistik-/utbildningsofficerare och HR-administratörer vilket ger bra innehåll på övningsverksamheten, materielltjänsten samt ordning och reda gällande administrationen vilket är tre viktiga grundpelare för hela organisationen.
- Infrastruktur, såsom förbandens lokaler och förråd är etablerade och fyller sin funktion. Våra bröder på granatkastarplutonen har under våren invigt sina nya lokaler. Visst finns det utvecklingspotential gällande infrastrukturen, som exempelvis uppställningsplatser för fordon med tak/torrluft...

- Den nyss genomförda krigsförbandsvärderingen visar på kända kvaliteter och brister på Hvbataljonerna. Vi vet vad vi är bra på, men också vad svagheter sitter, vilket innebär stabilitet för oss.
- Våra musikårer följer fastställda spelningsmönster med bl a Högvakt på kungliga slottet och vid Nationaldagsfirandet. Gällande just högvakt måste nämnas att tre hemvärnssoldater ur Elfsborgsgruppen tjänstgör på Drottningholm hela sommaren – så HMK kan känna trygghet :-)
- Terrängkännedom är viktig. Hemvärnet skall verka "hemma"... och på de platser vi skall verka så är de väl kända för oss. Förbanden har övat en hel del där och kan dem utan och innan. Även utbildningsgruppens personal har god terrängkännedom på de platser som de normalt låter förbanden skjuta skarpt i,

Mats Andersen, bild Andreas Åbom

dvs övnings- och skjutfälten i vår region. Rutinen sitter i väggarna och officerarna vet hur övningsfältet ska utnyttjas maximalt. Även påhittigheten är viktig då förbanden regelbundet återkommer till samma fält och vill öka utbildningskurvan. Utmaningen ligger då på övningsledningen att möta detta.

Materieltillförsel

Elfsborgsgruppen har precis tillförts den nya automatkarbinen, AK4C som inom kort tilldelas Hvbataljonerna. Ak4C kommer öka förmågan på det grundläggande skyttet för oss.

Övningarna

Modellen KFÖ/SÖF/SÖB/LTÖ och nytt för i år LÖ har visat i flera år att vi jobbar på rätt sätt och personalen är sedan länge vana vid detta. Som vanligt har verksamheten varit omfattande under våren. Januari månad startade traditionellt med Geltic Bear, denna gång med alla fyra staberna samtidigt. Förmodligen omöjligt att genomföra i denna omfattning första gångerna vi var där för ett antal år sedan, men med erfarenheten vi har skaffat och med stödet från officerare ur FömedC som instruktörer så löste sig detta bra. Närmre 200 man deltog i GB18 från Elfsborgsgruppen och FömedC. Kort därefter genomfördes årets SÖB. Denna gång i Skövde ledd av MRV (ett moment i SÖB:en innehöll taktikdiskussion en förmiddag i SIB/Hagen med -15 grader C, jag behöver inte säga mer...). *forts. nästa sida*

En vecka efter SÖB startade KFÖ för 41. Hvbat under vinterliknande förhållanden. Mycket snö och många minusgrader. Ganska kärv övning pga vädret för soldaterna på Remmene skjutfält, nu likt ett vitt norrlandslandskap. Krutet lades denna gång på långa tidskrävande övningsmoment med plutonerna i fokus. Hela systemet med "pluton" utnyttjades med början i fordonsmarsch – "FAP", ordergivning, framryckning, ta objekt, strid från stridsställning, omgrupperingar och urdragningar, med samtliga plutonens vapensystem skarpladdade. Undertecknad hade förmånen att få leda detta med alla insatsplutoner inom bataljonen och jag blev vittne till ett fantastiskt engagemang på samtliga insatsplutoner!

Elfsborgsgruppen övade sedan SÖF med 44. Hvbat, återigen på Skillingaryds skjutfält – bra koncept där nere. Med hjälp av HALVAR-systemet satade Älvsborgsbataljonen denna gång på att repetera skyddsvakt och är nu väl uppfyllda med den kompetensen.

Däremot har bataljonens granatkastarpluton dragits ur förbandet och underställts bröderna i 40. Hvbat, vilka övade KFÖ på Rikshemvärnschefens insatsövning i Uddevalla. Även bataljonens sjukvårdsgrupper drogs ur och övade istället sjukvårdstjänst under "Övning LIV" på Karingberget och Sahlgrenska sjukhuset.

Vecka 17 genomfördes "Övning Tillgänglighet" med 43. Hvbat i Lysekilsområdet med B-styrka ur 42. Hvbat. Hela bataljonen var på tårna och övade i sin rätta miljö ute i skärgården med final att skydda terminalpunkt i Gullmarn som slutövning på KFÖ:n (särskilt måste nämnas två av Carlstens GRG-skyttar som släpade upp sina granatgevär m/48 på toppen av Smörkullen i form av ren bergsklättring under slutövningen).

CBRN-plutonen flögs vecka 21 upp till Umeå för att öka förmågan i sin huvuduppgift under ledning av SkyddsC. Vi har ett bra etablerat samarbete med SkyddsC i utvecklingen av vår CBRN-pluton, vilket man ser i

bemanningen då plutonen "lider" av övertalighet med soldater, vilket få Hv-förband kan skryta med.

Samma vecka övade HvUndkompaniet underrättelsetjänst på "Övning Värld" i Skövde och Kvarn tillsammans med 2.300 man – vårens största övning i Sverige. SÖF 42. Hvbat första helgen i juni omfattade SIB i Spång på Kvarn, en nybyggd större stad s.k. "Nivå 3 anläggning" enbart för ändamålet att öva strid i bebyggelse. I de två sistnämnda övningarna användes arméns nyinköpta simulatorsystem, vilket realistiskt skadar/slår ut soldater om de beter sig ofältmässigt. Man får omedelbar feedback på om man gör rätt eller fel i striden.

En inte helt enkel uppgift för vår utbildningsgrupp att bedriva övningar med så mycket som en tiondel av Sveriges Hemvärn! Men det går – tack vare att Elfsborgsgruppen och dess ingående krigsförband är just... stabila. *Trevlig sommar och väl mött på övningarna i höst!*

MATS ANDERSEN

Vår nya plats är byggnaden bakom de främre, ingång f n på vänster sida

Elfsborgsgruppen har flyttat

I mars flyttade Elfsborgsgruppen från By 24 till By 8 C, 3:e våning. Här huserade förut Rekryteringsmyndigheten (f d Pliktverket) som nu har flyttat till Malmö.

Utflyttningen genomfördes i snabb takt – flyttfirman bar ut samtidigt som hantverkarna bar in sina grejor och påbörjade renoveringen av byggnaden. När renoveringen är klar kommer By 24 att användas som logement för GU, Kompani Älvsborg.

Att flytta från en kasern med stora lokaler, både vad gäller kontor, samlingsrum och förrådsutrymmen har varit/är en prövning i sig. Mycket har rensats bort och annat har flyttats till andra förrådsutrymmen i andra byggnader. I dagsläget har vi ännu inte tillgång till de förråd i källaren i By 8 som vi är tilldelade.

Övriga som nu finns i By 8 är Garnisonsenheten (vån 2 A-delen) samt Försvarshälsan (vån 2 C-delen). MarinB/

Sjöövervakningscentral Gbg. Även Fältsjukhuset flyttar in när Havs- och Vattenmyndigheten samt Kustbevakningen har flyttat ut.

Besöksingång är f n via källaringången mot parkeringsplatsen, men vi kommer att få en trevligare ingång med tiden. I väntan på den får vi njuta av utsikten från vårt nya lunchrum.

EVA BLACKENFELT

Många svårösta problem rullar genom ledningsgruppen, bild H Lundberg

Geltic Bear 2018

Här skriver Jenny Spjut och Pernilla Sigfridsson om denna ledningsövning i Enköping ur ett "första-gången-perspektiv".

Att jag har arbetat i Försvaret i över 20 år och aldrig innan varit i närheten av övningen Geltic Bear, gjorde att jag med glädje svarade ja på frågan om jag kunde vara med och bidra för att följa med i STI-gruppen (stabsinstruktörsgruppen). Först och främst skulle jag följa 41. Hvbatt stab, men även i övrigt stötta från Elfsborgsgruppen (EBG).

Nyfiket försökte jag greppa läget i förväg genom att ställa mängder av frågor till planeringsansvariga, t ex huruvida den här övningen skiljer sig från andra övningar som vi genomför på EBG. Men jag insåg rätt snabbt att den skillnaden inte gick att riktigt förstå, förrän man själv hade fått uppleva den! Jag hjälpte till så gott jag kunde med de förberedelser jag kunde stötta inför avfärd mot Enköping, sedan var det bara till att följa med och börja ta del av övningen och inkvartera sig inför nästa dag.

Första dag kom igång tidigt med diverse möten som avlöste varandra och informationen flödade om allt ifrån spelets gång, lokaliteter vi skulle vara i

och vem som skulle vara var och när, teknik som behövde kalibreras och TV-apparater som var på driven. Scheman skapades för vaktgång och spelet började ta sin form.

Bataljonsstaberna jobbade på flitigt, till att börja med att få ordning på hur de skulle gruppera, men också att få utbildning i det nya tekniska systemet IS HV för stabsarbete. Övningens huvudsakliga mål var just att staberna skulle utbildas i, samt börja nyttja IS HV så långt som möjligt det gick genom övningens spel.

Spelet rullade på dygnet runt under helgen och problemen eskalerade allt mer ju längre in i övningen vi kom. Staberna fick jobba allt mer energiskt med att lösa sina uppgifter, både att stötta sina kompanier med rätt information samt att använda det nya systemet IS HV.

Jag och mina kollegor i STI-grupperna följde våra bataljoner för att se vilka inspel som kom, hur den informationen tolkades och sedan vad resultatet blev. Det var väldigt nyttigt och insiktsfullt för mig; dels att få se hur en stab arbetar, hur de bearbetar information, och samtidigt uppleva hur kompanierna agerar på den uppgift de får.

Trots att detta är en övning och ett spel så kunde ingen av oss undgå en känsla av allvar. Speciellt vid den fiktiva TV-sändningen som meddelade att vår nation nu var i krig. Sorlet dämpade sig och när vår nationalsång spelades upp i högtalarna, fanns det en klump i magen.

Så bra är detta spel i denna övning!

Målet med övningen detta år blev uppfyllt; både övningsledning och övningsdeltagare var överens om att det blev en bra introduktion av det nya systemet IS HV. Att nyttja systemet direkt in i en övning medförde att staberna kunde hitta formerna för hur de i framtiden vill och kan använda IS HV, samt få öva de olika spelen med detta nya ledningsverktyg.

Efter iordningställande av lokaler och de sista mötena klev vi ut ur spelbubblan på söndagen och steg in i bussarna som skulle ta oss hemåt. Lite tröttare, men klokare och mer sammansvetsade än i början av veckan var våra bataljonsstaberna. Jag själv var mest trött, men väldigt tacksam för min upplevelse och mina lärdomar efter denna helg.

JENNY SPJUT, PERNILLA SIGFRIDSSON

Staben övade skarpskjutning i skärgårdsmiljö, bild M Löfström

TILLGÄNGLIG bataljon

– mobilisera och TIDIGT lösa uppgift

I Försvarsmaktens strategiska inriktning från 2015 är målet att visa att ett angrepp på Sverige medför orimliga kostnader för en angripare och därmed verka krigsavhållande.

Överbefälhavaren meddelar: "Tillsammans med övriga totalförsvaret ska det militära försvaret först och främst utgöra en tröskel. Detta ska åstadkommas genom trovärdighet i krigföringsförmågan och vidare förstärkas genom tillgänglighet av dugliga krigsförband och vårt nära samarbete tillsammans med andra myndigheter, företag, stater och organisationer. **TRÖSKELEFFEKT, TROVÄRDIGHET, TILLGÄNGLIGHET** och

TILLSAMMANS" är vår överbefälhavares ledord.

Bataljonen har valt att låta ledorden utgöra temat för våra övningar vilket särskilt framkom under bataljonens SÖF våren 17 – Särskild Övning Förband. Momenten var: Strid mot pansar, Avancerad skyddsvaktsutbildning och detta gjordes med fokus på "**TILLSAMMANS**".

Försvarsmaktsövning Aurora 17 var

för Skärgårdsbataljonen ett test av förmågan ur aspekten Tillsammans. Vi löste en skarp bevakningsuppgift och med den erfarenheten i bagaget gjordes planer för att ta nästa steg.

Utifrån ledordet **TILLGÄNGLIGHET** genomförde därför Skärgårdsbataljonen krigsförbandsövning i april i år. Vi mobiliserade enligt plan och gick därefter direkt mot uppgift. Under mindre än ett dygn hade hela bataljonen mobiliserat rekordantal soldater, skjutit in vapen och utgångsgrupperat på ett antal platser på västkusten mellan Göteborg och Lysekil där stab, kompanier och plutoner sen övade både skarpt och löst.

Ett av de moment som övades på var "motstöt inom bataljonsområde." Med samlad bataljon skulle ett skyddsobjekt med kaj vid kusten återtas och säkras, för att därefter ta skyddat ta in ett eget örlogsfartyg för bunkring och laddning. Stridsplanen blev att med spaning under natten infiltrera och skapa ett underrättelseläge som i gryningen möjliggjorde en samordnad rörelse med hela bataljonen med landstigning från sjösidan och framryckning från marksidan. När fiendens sabotagepatruller påträffades

Landstigningsmomentet är alltid kritiskt

Hemvärnsrådet

– en angelägenhet för alla Hv-soldater

Som hemvärnssoldat har du en unik möjlighet att påverka din tillvaro i Hemvärnet. Genom vår medinflytandeorganisation kan du vara med och förändra sådant som inte fungerar eller behöver bli bättre.

Syftet med medinflytande är att uppnå delaktighet och ökad motivation hos alla hemvärnssoldater och att kunskaper och idéer hos er skall tas tillvara på bästa sätt. Representanter för medinflytandet finns på alla nivåer i Hemvärnets organisation. De beslutande nivåer som finns är: kompaniråd, bataljonsråd och hemvärnsråd samt rikshemvärnstinget.

FömedC hemvärnsråd är det högsta medinflytandeorganet inom garnisonen och består av chefen FömedC, chefen för Elfsborgsgruppen och stödsektionens chef. Vidare ingår bataljonscheferna, valda ombud ur respektive hemvärnsbataljon, representant ur rikshemvärnsrådet, frivilligorganisationernas samarbetsorgan samt Veteranföreningen. Hemvärnsrådet beslutar i viktiga medinflytande frågor som rör hemvärnets organisation och verksamhet inom Elfsborgsgruppen samt fattar beslut beträffande motioner och andra frågor som har adresserats hemvärnsrådet. Vidare utser rådet ombud med ersättare i rikshemvärnstinget som äger rum vartannat år. Elfsborgsgruppens hemvärnsråd förslår även till rikshemvärnsrådet de hemvärnssoldater som man önskar skall tilldelas Hemvärnets förtjänstmedaljer. Rådet beslutar även om tilldelning av hemvärnets bronsmedalj och silvermedalj.

Inom hemvärnsrådet finns följande arbetsgrupper (AG): AG-medalj, AG-motion, AG-högtidsmiddag och AG-stöd. I dessa arbetsgrupper ingår representanter från varje bataljon.

AG-medalj behandlar ansökningar om utmärkelser. Det finns många soldater och chefer ute i förbanden som är väl förtjänta av utmärkelser. Känner du någon som gör det där lilla extra eller utför sin tjänst på ett exceptionellt sätt; fyll då in i en medaljansökan eller vänd dig till din närmsta chef så hjälper han dig.

Högtidsmiddag

Sedan 2015 har vi varje år anordnat en grillfest för all personal i våra fyra bataljoner samt deras respektive. Traditionen fortsatte även i år med mycket lyckat resultat. Vill du vara med och göra festen ännu roligare så är du välkommen att höra av dig.

AG-stöd behandlar de äskanden om medel som kommer från kompanierna; de granskas och prioriteras för att

sedan skickas vidare till Föreningen För Göteborgs Försvar (FFGF). Varje år kommer ekonomiskt stöd från FFGF som går till bataljonernas verksamhet.

AG-motion behandlar de motioner som respektive bataljonsråd har skickat vidare. Motionerna bereds och i vissa fall kompletteras innan de skickas till rikshemvärnsrådet. Samtliga motioner avgörs därefter vid rikshemvärnstinget som hålls vartannat år. Vid 2017 års ting så fanns det flera bra motioner som kom från våra förband. Vårt hemvärnsråd fick dessutom pris för att ha lämnat in en av de tre bästa motionerna. Nästa ting hålls 2019 så det är hög tid att börja skriva nya motioner. Vet du något som behöver förbättras inom vår verksamhet; se då till att skriva en motion eller vänd dig till din förtroendevalda så får du hjälp. Tag kontakt med följande: 41. Christina Petterson, 42. Marc Mören, 43. Ronald Blomgren, 44. Martin Bäckner.

Välkommen att höra av dig!

CHRISTOFFER MALKKI

Ett arbetspass i hemvärnsrådet

bands dessa i strid och tvingades till reträtt och kajen med närområde säkrades, varefter stridsbåtarna eskorterade in eget fartyg. Bataljonen leddes först från stabsplats, därefter från båt för att slutligen ledas med rörlig ledningsomgång till fots i anslutning till kompanierna.

Chefen för Militärregion Väst, överste Peter Hederstedt, besökte övningen och mötte ett av kompanierna mellan momenten. Han verkade imponerad.

– Hela besöket gav en bra bild av 43:e Hemvärnsbataljonens goda utbild-

ningsläge och den särskilda förmåga bataljonen har, sa Peter Hederstedt.

– Vi är mycket nöjda med utfallet av övningen, sa bataljonchefen Henrik Lundberg. Vi strävar efter att öva målmedvetet, inte bara efter ÖB:s ledord utan också MRV:s stridsidé som bland annat anger att vi skall kunna agera **Tidigt**. Först på plats är avgörande, och vi har visat att vi kan detta.

– Bataljonen har en samsyn om hur man nu går vidare i kommande övningar och vi har framfört till C MRV förslag om hur vi ytterligare kan bidra till regionens samlade förmåga.

– Nu gäller det att förvalta bataljonens insatsförmåga, inte minst genom att ha välvårdad materiel omedelbart tillgänglig, inflikar bataljonskvartersmästaren, Tony Sundberg. Vi kan komma att behövas med mycket kort varsel och då måste allt vara i god ordning!

HENRIK LUNDBERG
CHEF SKÄRGÅRDSBATALJONEN

Skiftbyte på Elfsborgsgruppen

Under de senaste två åren har det skett stora förändringar inom Elfsborgsgruppen; tillförandet av granatkastarpluton, flytt till Kas 8, och personella förändringar. Om det sistnämnda kunde vi läsa i förra numret av Älvsborgarna. Det finns också några som går i pension i närtid och de skriver själva om detta på nästa uppslag.

I denna artikel ger vi utrymme åt de som fått förmånen att fylla ut de hål som dessa trotjänare lämnar efter sig, alternativt de nya hål som tillkommit då organisationen utvecklas för att möta våra nya utmaningar. De som anslutit till EBG de senaste två åren är Henrik Nyberg, Slavko Mijic, Marcus Gustafsson, Peter Hagström, Jonatan Larsson, Gustaf Ljunggren, Annika Lijevald-Winblad och undertecknad, Dan Nilsson. Utöver dessa kommer Michael Björnhall att förstärka på utbildningsavdelningen från juni. Hans presentation får anstå till en annan upplaga.

HENRIK NYBERG

– är logistikofficer mot 42.a Hvbat och tog över efter Anders Bengtsson i april 2017. Innan dess tjänstgjorde Henrik på Elfsborgs kompani under drygt ett år som instruktör och plutonchef. Sin militära bana startade han med grundutbildning på K3 i Karlsborg för att antas som yrkesofficer vid Lapplands Jägarregemente 1989. Efter ett antal år som civil kom han via Hemvärnet och 44.e Hvbat, åter i tjänst. Har också varit iväg på några utlandsmissioner.

SLAVKO MIJIC

– var den som fick uppdraget att ta hand om EBG:s senaste utbildningsutmaning – granatkastarplutonen. Slavko har ett förflutet från Amf 4 där han gjorde sin värnplikt med inriktning på granatkastartjänst. I samband med att Amf 4 lades ner 2005 valde Slavko förflyttning till K3 i Karlsborg, för att efter några år flytta till militärhögskolan inom Halmstads garnison. Slavko fick tjänsten som utbildningsofficer på EBG för granatkastarutbildning, när sådan startades häromåret. Efter några år i exil var han alltså åter på Käringsberget.

MARCUS GUSTAFSSON

– gruppens yngste medarbetare, är den som fått förmånen att ”läcktäta” som logistikofficer mot 43.e Skärgårdsbataljonen, när företrädaren bytte befattning innan efterträdaren hade möjlighet att tillträda. Har på ett föredömligt sätt löst denna uppgift trots, eller kanske därför att, hans dubbla lojaliteter. Han har ett engagemang som kvartermästare för 431.a Insatskompaniet i Skärgårdsbataljonen. Dessförinnan genomförde

Marcus grundutbildning, den sista pliktutbildningen 2009-2010, som amfibiesoldat vid Amf 1 i Berga.

Under våren har Marcus introducerat ordinarie efterträdare till tjänsten som logistikofficer på Skärgårdsbataljonen. Efter sommaren kommer Marcus gå mot nya utmaningar inom Försvarsmakten och läsa ett av våra officersprogram. Vi önskar honom all lycka till och välkommen åter.

PETER HAGSTRÖM

– fick utmaningen att ta över som bataljonshandläggare för 43.e MHvbat, Skärgårdsbataljonen efter en av EBG:s blivande pensionärer, Lars Belini. Peter började sin bana på KA 2 i Karlskrona med att göra sin värnplikt på ett tungt kustrobotbatteri, Rb 15. I och med FM:s omstruktureringar under milleniumskiftet valde han att fortsätta sin karriär i Göteborg på, det då, nybildade Amf4. I och med Försvarsbeslut 2004 och nedläggningen av förbandet Amf4 sökte han förflyttning till 4.e Sjöstridsflottiljen och 1.a Röjdykardivisionen, där han tjänstgjort mellan 2005 och 2017 med

inriktningen dykeri och EOD. Han har i den rollen gjort flera missioner, bland annat i Adenviken och Afghanistan.

JONATAN LARSSON

– en orienterare bosatt på Tjörn, med ett förflutet i Uddevalla. Han har under våren klonat sig och varit på både EBG och Bevakningsbåtskompaniet, men efter sommaren är all tid hos oss, och logistikofficer mot 43.e MHvbat Skärgårdsbataljonen, som gäller.

Jonatans karriär började på KA 4 och Älvsborgs Kustartilleriregemente 1999. Efter några utmanande år inom FM har han sedan 2010 varit Göteborg trogen och tjänsten som trossroppchef på Amf 1, detachement Bevakningsbåtskompaniet. Nu var det dags att ta sig an nya utmaningar och stödja utbildningen och utvecklingen av framtidens hemvärnsförband. Ett värdefullt tillskott för EBG med Jonatans stora färdigheter i PRIO systemet och sin tekniska erfarenhet.

GUSTAF LJUNGREN

– en hockeyspelande officer med specialiteter inom trafiktjänst och stridssjukvård. I det senare var Gustaf delaktig och tog fram underlaget till stridssjukvårdarutbildningen. Har sitt militära ursprung från trängregementet i Skövde, men flyttade därefter till Göte-

borg garnison och sjukhuskompaniet där han tjänstgjort under flera år. Gjorde under den perioden mission i Mali. Han är sedan hösten 2017 utbildningsofficer på EBG med ansvar för vår ungdomsverksamhet och kompanihandläggare för vårt underrättelsekompani.

ANNIKA LILJEVALD WINBLAD

– kom till Elfsborgsgruppen efter sommaren 2016. Arbetade dessförinnan på Arbetsförmedlingen och har en betydningsfull utbildning som bakgrund. Annika är EBG:s och FömedC' rekrythandläggare, där hon stödjer Elfsborgs kompani med handläggning av de som genomför grundutbildning. Med regeringens beslut om allmän värnplikt har hon ställts inför nya utmaningar då det under sommaren och hösten kommer rycka in 150 rekryter. Det handlar både om dem som pliktats in och de som frivilligt valt grundutbildning. En utmaning som kommer sända "ringar på vattnet" till oss övriga på ett eller annat sätt.

DAN NILSSON

Sist, jag själv, Dan Nilsson med ett förflutet från då Sverige hade ett kustartilleri bestående av fem kustartilleriregementen och utbildades inom det gamla invasionsförsvaret. Inriktningen kom dock att ändras i snabb takt under

åren efter min officersexamen 1989, eftersom Kustartilleriet under 1990-talet genomgick en snabb utveckling till rörliga amfibieförband. Med min bakgrund var det utbildning av stridsbåtsbesättningar som gällde. En spännande tid då vi gick från traditionell navigering med klocka, kompass och pejlskiva till GPS:er, elektroniska sjökort och navigationsmetodik "snabba fartyg".

Jag tillhörde MKV/KA4 och Älvsborgs Amfibieregemente till dess försvarsbeslutet 2004 vilket medförde en avveckling av amfibieregementet i Göteborg under 2005. Fick under våren 2005 chansen att välja en civil karriär och har sedan dess, i huvudsak, jobbat med personalfrågor. För att inte helt tappa kontakten med det militära skrev jag ett avtal med Göteborgsgruppen och gick med i Hemvärnet. Ett engagemang som ökade under åren till kompanichef för Båtskompaniet i 43.e MHvbat Skärgårdsbataljonen från 2015. Ett engagemang som fick avslutas då jag fick återanställning inom försvarsmakten. Sedan årsskiftet är jag åter Karingberget i rollen som chef stödsektionen på Elfsborgsgruppen.

Skiftbytet

Hur var det då med rubriken "Skiftbytet på Elfsborgsgruppen"? Från Göteborgsgruppens tid och från 2005 sammanläggningen med Älvsborgsgruppen i Borås, har Elfsborgsgruppens rekryteringsunderlag haft en stor influens av befäl sprungna från gamla I 15. Ser man på de senaste två årens rekryteringar har ett paradigmskifte skett och det är personal med arv från Älvsborgs Amfibieregemente på Karingberget med flera som tillförts Gruppen. Om det är ett omen inför framtiden, där det ryktas om en nyuppsättning av ett regemente i Göteborg, lämnar jag osagt. Men för en gammal kustartillerist, som tjänstgjorde på Karingberget när det fanns ett regemente, ser jag gärna att det återuppstår ett här i Sveriges andra stad och Nordens största hamn.

DAN NILSSON

Trotjänare i pension

Lars Bellini och Sperling Blackenfelt som tjänat Försvarsmakten och Elfsborgsgruppen i många trogna år lämnar nu som pensionärer. Men livet är inte slut för det!

Åren går, men minnena består

1 juni 1976, med spänd förväntan efter ett antal år på gymnasiet så rycker jag och Sperling in som PB-soldater, jag på S2 i Karlsborg och Sperling på I 15 i Borås, där PBS-skytte vidtog med officerare som bl a dåvarande Kn Guldenspennig och Lt Klevenparr som chefer. Båda stod verkligen för ordning och reda gav sig aldrig gällande detta. Att knäppa knappen och borsta kängorna sitter fortfarande hårt i på ett positivt sätt.

Efter vår vpl-tid som då för Bella och mig var tolv månader fortsatte vi som anställda furirer på gruppchefsskolan placerade i lönegrad T2, dvs 1.800 kr i månaden – en förmögenhet för en furir på den tiden. Efter något halvår blev vi överfurirer under fyra år innan vi började läsa på plutonsofficersskolan i Uddevalla.

Efter ytterligare tre år som sergenter blev vi på vårt sjunde år fanjunkare. Det kunde vara lite oklart med utnämningarna ibland. Hade man den civila skolkompetensen klar kunde man bli fanjunkare tidigare och Sperling hade varit Fj i en månad utan att känna till det. Detta tills C Personalsektionen ringde och berättade. Senare rullade det på med genomförande av Karlberg och KHS HK med kaptensutnämning. Detta efter att vi tidigare sökt karriärväxling.

Den tid vi jobbade på I 15 torde inte ha lämnat någon personal oberörd. 1981, efter Truppslagsskola för plutonsofficerare började Sperling på Pionjärpluton och jag själv på

Granatkastarkompaniet. Oavsett om vi stod på Bråt, Remmene, Skillingaryd eller på Älvdalens skjutfält, trötta, frusna eller med sargade fötter efter en lång marsch så när man tänker tillbaka sprider sig ett leende i våra ansik-

Detta då kontakter tagits med Göteborgsgruppen och den kommande tjänstgöring där. Att det blev 17 år!

Sperling började tjänstgöra som ansvarig för en Hv-bataljon på dåvarande Göteborgsgruppen, sedermera

Elfsborgsgruppen och jag själv på KA 4, sedermera Amf 4. För min egen del ett helt nytt kapitel, marinen, vad är det, tänkte man när man klev in genom grindarna? Båtutbildning, jösses, annat än en svinkall observationsplats på Remmene! Men så otroligt kul och roligt så här 20 år senare.

Klart, slut

När vi nu ser ljuset i tunneln efter många bra år i Försvarsmakten känner jag att vi genomfört detta tillsammans och att vi faktiskt har all anledning att vara stolta över

vad vi har varit med om. Nu väntar nya utmaningar, att övergå till det civila livet, att inte leta efter robothål eller eldöverfallsplatser, när familjen är ute med bilen. Många utvecklas vidare i Försvarsmakten medan andra av våra kollegor

lämnar för helt andra yrken. Vi reser och vi möter andra kulturer och människor.

Vi bildar familj. Vi antar de utmaningar vi ställs inför. Var och en av oss blir rikare på erfarenheter var dag som går. Nu går vi vidare i livet. Den unika gemenskap och anda vi bär med oss tillsammans kommer dock alltid att bestå.

BELLA O SPERLING

Sperling och Bellini

”

Nu väntar nya utmaningar, att övergå till det civila livet, att inte leta efter robothål eller eldöverfallsplatser, när familjen är ute med bilen.

ten. Så det kan bli! Bosnien, Libanon, Afghanistan – missioner vi genomfört och som vi tänker tillbaks på.

Förändringens vindar blåser oförtrutet. Vem hade trott att både Sperling och jag själv så småningom hamnade i Göteborg på KA 4. Sperling hade efter I 15:s nedläggning och i samband med att BA 07 genomfört sitt uppdrag i Bosnien fått transport till MekB 9 i Skövde. En plats som för honom aldrig blev aktuell att börja tjänstgöra på.

Hemvärnet rycker ut

En större skogsbrand utbröt i Skepplanda den 22 maj. Inledningsvis bekämpades den av räddningstjänsten som stöttades av Försvarsmaktens helikoptrar med vattenbombning. Därefter vidtog det långa och utdragna arbetet med eftersläckning och Hemvärnets alla fyra bataljoner från Göteborg deltog med personal.

Alla som deltog gjorde sitt yttersta med att försvåra för elden att få fäste och blossa upp. Med det varma vädret och inget regn i sikte så var detta ett slitsamt jobb, men alla kämpade på och uppdraget utfördes mycket väl!

Räddningstjänsten tackar alla som deltog!

JOHN MALKKI

Eftersläckning är ett mödosamt men nödvändigt arbete

forts. från sid.3

- Beläggningsgrad och förmåga att omfördela patienter till:
- lägre vårdnivå under kommunalt ansvar
- Andra sjukhus i regionen eller nationellt
- Internationellt.

Lokalt

- Prehospital sjuktransportkapacitet inom kommunen.
- Uppgradering av kommunens vårdcentraler:
- Krisledningsfunktion.
- Hantera svårare skador än normalt då sjukhusen måste prioritera.
- Kunna skapa enkla vårdplatser i skolor, gymnastiksalar etc.
- Planera personal enligt dygnet-runt schema med uthållighet.
- Säkerställa tillgång på förbrukningsartiklar och läkemedel.

Redovisningen ovan placerar övningen LIV i ett större sammanhang som avser Sveriges samlade katastrofmedicinska beredskap vid höjd beredskap. Akutsjukhusens förmåga att klara STORA VOLYMER skadade är en nyckelfaktor.

Sahlgrenska universitetssjukhuset har sedan många år en ambition att öka sin kapacitet avseende volymer skadade men också höja kvaliteten på traumaomhändertagandet generellt i regionen. Nyligen fattades beslut om införande av ett regionalt traumasystem där Sahlgrenska är den medicinska toppnoden och ett antal TMS, trauma-mottagande sjukhus, i regionen skall bilda ett synkroniserat trumanätverk. Terrorhändelser runt om i Europa har katalyserat processen vilken inneburit att sjukhusledningen ser det som nödvändigt att utveckla högvolymkapacitet.

Innan övningen LIV har det tidigare genomförts motsvarande övning i mindre skala under AÖ15 med 27 markörer. Den 18 maj 2017 genomfördes simuleringsövningen MACSIM med

skadekort mot Sahlgrenska. Den övningen motsvarade belastningen på övningen LIV men utan skademarkörer. Erfarenheterna från den övningen har inneburit att sjukhuset har haft förmågan att utveckla och modifiera sin katastrofplan inför LIV.

Övningens genomförande baserades på en terrorhändelse på Göteborgs garnison där en lastbil under garnisonens dag forcerade grindarna och utlöste en kraftig sprängladdning med över 100 skadade, varav många svårt. Omedelbart efter detta sätter larmkedjorna igång och efter att regional TIB kontaktar Sahlgrenska TIB utlyser sjukhuset katastroflarm. Sjukhusets personal är väl förberedda på övningen och förberedelser har gjorts för att säkra det ordinarie patientflödet på ett säkert sätt.

Det som nu sker är den största övningen av detta slag riktad mot ett svenskt akutsjukhus i modern tid. Sahlgrenska accepterar att utsättas för ett "stresstest" som inget svenskt sjukhus tidigare gjort.

Övningen har föregåtts av en lång planeringsperiod med representanter från FömedC närvarande. Under denna period har också svagheter identifierats i sjukhusets organisation som succesivt åtgärdats. Förberedelseperioden kan kanske därför betraktas som det viktigaste enskilda resultatet av övningen för Sahlgrenska del!

Under tre intensiva timmar tar sjukhusets 8 traumateam emot över hundra skademarkörer varav ca 15 professionella från Storbritannien. Markörerna är uppsminkade enligt de skador de har på sina skadekort, samma typ av kort som användes på simuleringsövningen i maj 2017, och instruerade hur de skall uppträda när de kommer till sjukhuset.

På akutmottagningen finns förutom traumateamen från Sahlgrenska, all övrig sjukhuspersonal och skademarkörer – de blågula. Precis som under en militär övning har vi under övningen LIV blågula stridsdomare/instruktörer som interagerar med de övade trauma-

teamen. Syftet är att säkerställa att de handlägger varje patient enligt vetenskap och beprövad erfarenhet och samtidigt tar tidsfaktorn i beaktande. Det senare är viktigt då övningen avser att på ett så realistiskt sätt som möjligt värdera vad Sahlgrenska faktiskt klarar av. De blågula leds av Dr Per Örtenwall, erfaren traumakirurg från FömedC/Sahlgrenska.

För att säkerställa att situationen på Sahlgrenska inte havererar fullständigt har Dr Hans Lönroth som är medicinsk övningsledare på Sahlgrenska tät kontakt med Dr Magnus Blimark, medicinsk övningsledare FM. Hans har sensorer på akutmottagningen och meddelar Magnus, som styr påflödet av patienter, om vi kan gasa eller bromsa. Intressant nog bromsade vi aldrig utan ökade istället trycket. Samtliga markörer var triagerade (bedömda och sorterade) på Sahlgrenska efter tre timmar!

Förutom på akuten fanns blågul personal på operation, intensivvårdsavdelningen, röntgen, vårdavdelning och på sjukhusledningens stabsrum. Skademarkörerna gick till röntgen men inte till operation och IVA där simulerades istället med skadekort. Ett stort antal utvärderingar har genomförts och kommer att utvärderas och sammanställas i en rapport om hur Sahlgrenska klarade uppgiften.

I en nära framtid kan det bli aktuellt med liknande övningar riktade mot andra storsjukhus i Sverige som tex Karolinska i Stockholm, Lund/Malmö i region Syd men också mot mindre sjukhus tex NÄL, Borås, Skövde mfl traumamottagande sjukhus.

Resultatet av utvärderingen kommer att vara av stor vikt för Sahlgrenska utvecklingsarbete mot rollen som medicinskt toppnod avseende trauma i VGR, men förhoppningsvis också för andra svenska sjukhus, som med hjälp av utvärderingen, kan granska sina egna katastrofplaner och utveckla dem.

ÖVLT MAGNUS BLIMARK

Inom Göteborgs garnison verkar dess Garnisonssällskap för god social sammanhållning bland alla verksamma inom Garnisonen. Det är en förening som funnits i många år och som har ett flertal redskap till förfogande, varav Garnisonsmässen är det främsta. Med ny hemsida och Facebook har man nu börjat vitalisera verksamheterna och vi hälsar GSGBG välkomna till stående sidor i Älvsborgarna.

Git Berntsson Garnisonssällskapets vice ordförande

Från och med detta nummer kommer Garnisonssällskapet att vara representerade i Älvsborgarna. Omvandlingen från ett renodlat officerssällskap till ett Garnisonssällskap öppet för alla som drar strån till vår gemensamma stack har varit lång och spännande. Nu lägger vi in nästa växel och hoppas på positiv utveckling. Mässens nyttjandegrad är en bra indikator på detta. Förhoppningsvis kommer vårt koncept med profileringssektioner att såväl bredda som fördjupa vår verksamhet. Via våra sidor i tidningen hoppas vi kunna öka kunskapen om vår verksamhet. Notabelt är att i stort sett alla som får denna tidning har möjlighet, och är hjärtligt välkomna, att bli medlemmar i sällskapet.

Exakt hur våra sidor kommer att utvecklas vet vi inte, utan det får bli en framåtskridande process, där läsarens synpunkter betyder mycket. Mer information om Garnisonssällskapet och medlemsansökan hittar du på www.gsgbg.se

Whiskyprovning – inte bara för konnässörer

Liksom andra föreningar är Garnisonssällskapet en produkt av medlemmarnas engagemang. Sällskapets mässdirektör, Anders Pedersen, är ett exempel på hur en enskild kan göra stor skillnad. Under snart 20 år har Anders som mässdirektör byggt upp en mässverksamhet som inte står någon annan efter. Tvärtom prisar garnisonens gäster verksamheten. Som alla andra eldsjälarna har Anders sina speciella skötebarn. Mässens fantastiska whiskysortiment är prov på ett sådant. Många tar chansen att till mycket rimliga priser lära mer om en ädel dryck.

Förhoppningarna finns, men än har ingen gett sig till känna att ideellt leda organiserad kunskaps- och provverksamhet. Som ett komplement till denna förhoppning kommer Mässen under hösten att erbjuda ett koncept som förhoppningsvis gör det lättare enskilda och grupper att lära mer. Tanken är att sammanställa skriftlig information om fem utvalda sorter som därefter kan köpas som 2:or, dvs totalt 10 cl för ca 200 kronor.

På sikt ser vi framför oss att det finns flera förberedda alternativ som skänker såväl kunskap som smakupplevelser till de intresserade.

Exempel på några ovanliga whiskysorter i Mässens bar

ERIK POUSAR
STYRELSELEDAMOT

Är du intresserad av whisky och tillsammans med andra vill hjälpa till med ovanstående målbild så ombeds du kontakta Anders via mejl; anders.pedersen@mil.se

ANDERS PEDERSEN
STYRELSELEDAMOT/
MÄSSDIREKTÖR

www.gsgbg.se i ny skepnad

Under arbetet med att omorganisera Garnisonssällskapet för att möjliggöra profileringssektioner har det blivit uppenbart att sällskapets hemsida behöver uppdateras. Nuvarande hemsida byggdes upp av William Ressel och har tjänat oss väl, men är skapad på ett svårhanterligt och föråldrat programspråk.

Det som primärt behöver göras är att byta till en plattform som gör det möjligt för underredaktörer att på ett enkelt sätt kan hålla sidan kontinuerligt uppdaterad.

Styrelsen arbetar med att hitta vem som skall få uppdraget med att skapa den nya hemsidan. Förhoppningen är att kunna lansera den nya hemsidan så snart som möjligt, men den gamla hemsidan kommer troligen leva kvar ännu några månader.

Arbetet med att förnya hemsidan är bara i sin linda och vi har ännu inte klart med vem eller vilket företag som ska skapa den. Detta innebär att texten blir mycket förenklad och kanske till nästa nummer kan den vara mer utvecklad och informerande.

JOHAN KARLSSON,
STYRELSESUPPLEANT

Till almanackan: Halloweenfest på mässen, 10 november

Hemvärnssektionen är tillsammans med Kamratföreningssektionen, Soldatsektionen och Subalternsektionen Garnisonssällskapets profileringssektioner. Vi som bildar sektionens styrelse har med glädje tagit på oss att starta upp en ny fest öppen för alla medlemmar med medföljande.

Festen kommer att gå av stapeln den 10 november och kan valfritt betraktas som höstfest eller Halloweenfest. Tanken är att i all enkelhet fokusera på att dansa och ha skoj. Detta innebär att matsalen redan från börjad är omgjord till dansgolv. Välkomstdrink och enkla "nattamat" ingår i priset om 100 kronor som inbetalas i förväg.

Mässen kommer att vara öppen från 18.00 till dess de sista gästerna gått hem. Vi tänker oss att alla är på plats

senast 20.00. Maten som serveras kommer att vara i form av en mustig höstsoppa, t.ex. gulaschsoppa. Mer information läggs ut på www.GSGBG.se och Facebooksidan GSGBG mässen efter sommaruppehållet.

Förhoppningsvis blir vi många som

trots vissa olikheter har det gemensamt att vi på ett eller annat sätt är knutna till Göteborgs garnison.

PIERRE ALPSTRANDEN
ORDFÖRANDE
HEMVÄRNSSEKTIONEN

Öppen mäss – med fyra julbordskvällar

Verksamheten med allmänna mässkvällar startade hösten 2013 och kan väl därmed anses vara mer än en dagsslända. Tidigare ambitioner att erbjuda lagad mat har efterhand avklingat, då det visat sig vara administrativt krångligt. Detta hindrar inte grupper som så önskar att via direktavtal köpa lagad mat av Margaretha Holm som ansvarar för mässens restauration. Det som erbjuds övriga som gästar Öppen mäss är klassikern varm korv med bröd samt möjligheten att

före mässbesöket inmundiga mat på "Stora oset" som är Garnisonens stora matinrättning. Denna erbjuder bra och vällagad mat till ett rimligt pris. Öppetiderna för middag är måndag till torsdag, klockan 16.00-17.00. Mer information, bl.a. meny, hittas på internet genom att söka på "Stora oset mat".

Utifrån devisen "enade vi stå, söndrade vi falla" så uppmanas alla som ser ett värde i att vårda våra kollektiva rötter att när så är möjligt samordna sina aktiviteter med de Öppna mässkväl-

larna. Exempel på detta kan vara att låta ett möte anslutas med besök på mässen. Höstens program återfinns på sidan 8. Notera att det finns fyra julbordskvällar inbokade. Hemvärnsförbanden som utgör bottenplatta för dessa kvällar uppmanas att tidigt lägga fast detaljer. Behövs ytterligare kvällar så kommer dessa att planeras in bara önskemål om detta presenteras.

ERIK POUSAR
**STYRELSELEDAMOT/
TRADITIONSOFFICER**

Är det inte jul igen snart?

Garnisons- sällskapet – 30 augusti

Den första öppna mässkvällen efter sommaruppehållet går av stapeln den 30 augusti. Inriktningen är att detta är en kväll då det är möjligt att förboka lagad mat i form av grillbuffé. Kvällens föredrag kommer att vara en information om Garnisonssällskapet och dess verksamhet. Mer information kommer på Facebooksidan GSGBG mässen. Missa inte detta tillfälle om du inte är medlem och vill veta mer om sällskapet!

Ordförandens rader

I Försvarets nya perspektivstudie 2016-2018 föreslås en utveckling av Försvaret för att möta det försämrade säkerhetspolitiska läget. Särskilt för Marinen på Västkusten är signalerna mycket positiva då man bl a skriver att man vill ha en "grundorganisationsplattform på Västkusten till 2025". Detta militärbyråkratiska språkbruk innebär sannolikt att man vill ha flera marina utbildningsenheter vid Göteborgs garnison. Garnisonen expanderar redan nu genom övertagandet av de lokaler som Pliktverket lämnat (bl a de gamla kasernerna A1/A2). Även planerna på en ny inomhusskjutbana i Fortbacken tycks gå framåt. Gott så om alla planer också blir verklighet!

Kamratföreningen är sedan ett år en sektion i Göteborgs Garnisonssällskap (GSGBG). En effekt av detta är att vårt medlemstal har ökat för första gången på flera år. Vi är nu nästan 250 medlemmar, en ökning med ca 20, vilket är mycket glädjande. Jag vill också passa på att hälsa alla nya medlemmar varmt välkomna till vår kamratförening! Hoppas att ni kommer att trivas och tar del av våra olika aktiviteter.

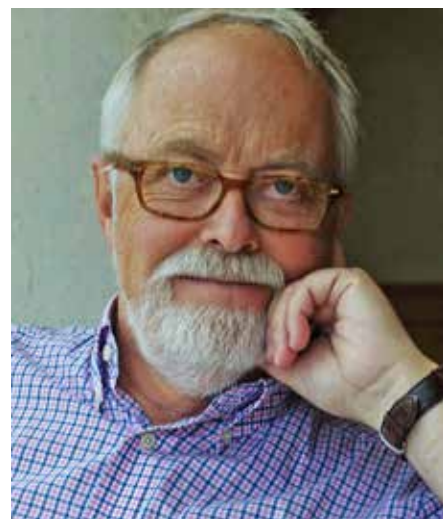
Andra fördelar med den nya organisationen är att vi kan ta del av flera av de aktiviteter som GSGBG erbjuder, t ex kan vi få hyra de sommarstugor som GSGBG har. Gå in på hemsidan www.gsbg.se och läs mer om detta. Ett arbete med en ny hemsida pågår också och där kommer Kamratföreningen att få ett eget utrymme.

Årsmötet

Den 14 mars genomfördes vårt årsmöte på Älvsborgsmässen. Ett 40-tal kamrater samlades för att avnjuta den traditionsenliga ärtsoppan. Allas vår "Apel" förbättrade Föreningens ekonomi genom sedvanligt lotteri. En aktivitet som i sig var lika underhållande som priserna var fina! Årsmötet godkände även våra nya stadgar som är ett komplement till GSGBG stadgar. Båda finns att läsa på vår hemsida. Även en ny styrelse valdes som ni kan se i rutan här intill. Mötet avslutades med ett föredrag av Anders Berntsson om hans uppdrag för NATO i Georgien. Med stor inlevelse och humor gjorde han föredraget extra spännande. Tack Anders!

Studieresa för medlemmar

En kommande aktivitet som ligger nära i tiden är Föreningens resa till Karlskrona 24-26 augusti. Detta är en tradition som vi återupptog förra året genom resan till kamratföreningsträffen på Berga där drygt ett 100-tal medlemmar från tidigare KA förband träffades. Resan blev väldigt lyckad och vi hoppas på en bra uppslutning även i år. Eftersom denna tidning kommer ut först i slutet av juni har ni fått information om resan tidigare under våren genom mejl eller på vår hemsida. Om det fortfarande finns platser kvar när ni läser detta så kan ni kontakta vår reseledare Sune Forsmark, suneforsmark@gmail.com, om ni är intresserade. Alla medlemmar är välkomna!

Jag kan även nämna att det redan pågår en planering för en resa till Gotland i augusti 2019. Mer om denna i kommande nummer om tidningen.

Fritt fram för förslag till aktiviteter

Styrelsen försöker hitta aktiviteter som kan locka er medlemmar att delta i, men vi är också beroende av förslag från er medlemmar för att kunna leva upp till vårt mål: "...genom en attraktiv verksamhet erbjuda medlemmarna en möjlighet till ett gott kamratskap i ett livslångt perspektiv". Så kom gärna med förslag till nya aktiviteter!

Nuvarande aktiviteter, utöver vår- och höstmötet, är Känsoresan, resan till tidigare KA-förband, Veterandagen lokalt, Garnisonens dag och inte minst "Öppen mäss" om ca 15 gånger/år där alla är välkomna. Mat, dryck och oftast ett föredrag erbjuds vid "Öppen mäss". Är du intresserad av vår historia och traditioner kan du besöka vårt traditionsrum (tidigare KA4 museum) i Fortbacken. De flesta onsdagar träffas ett antal medlemmar för att arbeta med våra samlingar. Har du tid och intresse för detta så är du välkommen att delta!

Jag vill också tipsa er om att många av oss skriver på Facebook. I gruppen "MKV/KA 4" är det många som publicerar bilder och minnen från förr. Aktualiteter som rör Kamratföreningen publicerar vi också där. Gå gärna med i gruppen. Den är öppen för alla som "känner en tillhörighet till gruppen". Även Garnisonssällskapet har FB-gruppen "GSGBGMässen" där bl a aktiviteterna i Öppen mäss publiceras.

Avslutningsvis önskar jag oss alla en varm och solig sommar. På återhörande!

BENGT DELANG

ORDFÖRANDE GÖTEBORGS
GARNISONS KAMRATFÖRENING

GDPR

Har du hört talas om GDPR? Det står för General Data Protection Regulation och är en ny dataskyddslag. Den började gälla inom hela EU den 25 maj i år.

Eftersom vi hanterar en del uppgifter om dig, inklusive ditt personnummer (Det behövs för att du ska beviljas tillträde till Garnisonen när vi har medlemsträffar) vill vi att du skall veta hur vi hanterar dessa uppgifter.

Vi delar aldrig dessa uppgifter med någon tredje part om det inte gäller t.ex. tillträde till militär anläggning eller motsvarande. Den nya lagen innebär att du har ett antal rättigheter. Du kan bland annat beställa hem ett registerutdrag med det vi har lagrat om dig i vår medlemsmatrikel. Vi ser till att dina personuppgifter alltid är skyddade och att behandlingen följer både gällande dataskyddsregler, interna riktlinjer och rutiner.

I och med att du betalar din årsavgift godkänner du att Kamratsföreningssektionen vid Garnisonssällskapet i Göteborg får lagra och använda dina personuppgifter.

STYRELSEN

FAKTA

Data för pjäserna:

Benämning: 40,6 cm SK C/34
(SK=Schnelladekanone, år 34)

Totalvikt 1.542 ton

Skottvidd 42.800 m – 56.000 m

Eldrörsvikt 158,6 ton – eldrörs-
längd 21,5 m

Bemanning 68 man, varav 20 i
tornet

Eldhastighet 2 skott/min

Kanonens eldrör är 21 meter långt

Kanonerna i Trondenes del 2

I förra numret av Älvsborgarna fick vi följa med Pelle Lindhe på en resa upp till Nordnorge. Närmare bestämt till Trondenes utanför Narvik och batteri Theo. Han berättade om tyskarnas kustartilleri och om enorma pjäser från 2:a världskriget. Narvik var ju centrum för järnmalmsexporten till Tyskland, så där fanns både sjömåls- och luftvärnsbatterier i stort antal för att försvara den viktiga hamnen och utskeppningen.

Mycket av tyskarnas "Festung Norwegen" skrotades efter kriget, men det behölls ett batteri med de så kallade Adolfkanonerna. De har kaliber 40,6 cm och är idag, så vitt vi vet, de största kanonerna i hela världen. Kanoner och ammunition lämnades över helt intakta vid krigsslutet 1945, men det dröjde ända fram till våren 1951 innan norrmännen gjorde de första skjutningarna i egen regi.

Här fortsätter Pelles beskrivning av dessa historiska monument över ingenjörskonst från forna dagar.

Batteri Theo

Första spadtaget togs troligen under hösten 1941 för batteri Theo. Betongarbetet startade tidigt 1942. Monteringsarbetet leddes av ingenjörer från Kruppwerke, arbetsleddes av tyska officerare och utfördes av ryska krigsfångar. I slutet av maj 1942 var förstärkningen av stenkajen i Harstad klar, vilket innebar att hamnen var klar att ta emot monteringskran och de tunga eldrören. Transporten från hamnen till pjäsplatserna utfördes av vagnen Gota med 12 axlar och 48 hjul bakom sju ihopkopplade dragfordon – ingenjörskonst bara det!

I maj 1943 genomfördes första provskjutningen och efter den överlämnades batteri Theo till tyska krigsmakten. Hela bygget genomfördes alltså under en tid av ett år. 800 fångar dukade under av miserabla förhållanden och begravdes på ön. Inget av 40,6 batterierna Dietl eller Theo har varit i strid.

F.d. tyske officeren Eugen Ruff besökte Theo 1990 och berättade om sin tid vid batteriet. Han anlände från Calais tillsammans med monteringskranen och var placerad vid batteri Theo i två år. I samband med besöket överlämnade han foton från monteringsarbetena. Dessa foton hänger i rummen under kanonen och en del av dessa har jag fotograferat och tillfört artikeln.

Många funderar på var den saknade kanonen har tagit vägen. I artikeln redovisas fyra i Calais och sju i Nordnorge, summa elva. En av kanonerna i batteri Theo har individnummer 12. Började Kruppwerke numrera på "2" – följaktligen endast elva levererade? Det lär vi aldrig få reda på eftersom fabriken förstördes vid ett bombanfall och hela arkivet brann ned. Det finns en annan teori, som säger att en kanon hamnat på havets botten i samband med en torpedering.

Önskar man besöka Batteri Theo är det ca 184 mil med bil från Göteborg. Batteriet ligger inom militärt område så det enklaste är att gå via turistinformationen i Harstad för hjälp.

Tycker man att det är långt och besvärligt men ändå vill se en större kanon rekommenderas Batteri Wara i Kristiansand, dit är det ca 50 mil. Visserligen är kanonen "bara" 38 cm men är i övrigt identisk med kanonerna på Trondenes.

PELLE LINDHE

Ett 159 tons eldrör monteras 1942

Kamratföreningssektionen vid Garnisonssällskapet Göteborg

Oj, det var ett långt namn på vår kära gamla förening. Det är alltså det vi tidigare i dagligt tal kallade KA4 kamratförening som efter några namnbyten och delvis ändrad inriktning har hittat sin form. Vi är nu en sektion under paraplyorganisationen Garnisonssällskapet Göteborg

Bengt Delang berättade om den nya organisationen

Årsmöte 2018

Årsmötet gick traditionsenligt av stapeln på Älvsborgsmässen den 14 mars. Vi var nästan 40 personer som hörsammat kallelsen och träffades under gemytliga former. Efter försnack över en öl med allt "Kommer du ihåg" öppnade ordföranden Bengt Delang mötet exakt på klockslaget 17.00. Han redogjorde kort för hur processen med anslutningen till Garnisonssällskapet gått till, kommenterade våra nya stadgar samt läste upp och kommenterade verksamhetsberättelsen.

Kassören redogjorde för ekonomin,

som är hyggligt god, trots att inga medlemsavgifter kommit föreningen till del under det gångna året. De avgifter som kommit in har använts i potten för Garnisonssällskapet gemensamt. Konstaterades också att flera medlemmar skänkt pengar direkt till kamratföreningen för drift och underhåll av traditionsrummet (f d KA4 museum) i Fortbacken. Ett stort tack från styrelsen för det!

Formalia fullföljdes och ordföranden klubbade sedan snabbt igenom de sedvanliga punkterna på dagordningen inklusive ansvarsfrihet för sty-

relsen, följt av val till styrelsefunktionärer.

Den styrelse som valdes är till stora delar densamma som tidigare.

Ordförande: Bengt Delang, omval 2 år, Vice ordförande: Erik Pousar (1 år kvar).

Ledamöter: Nils Wikander (1 år kvar), Sven-Göran Palm (omval 2 år), Kjell Sörquist – stöd o traditionsfrågor (omval 2 år), Sune Forsmark (omval 1 år), Bertil Kärnefält (omval 2 år). Valberedare: Ingemar Apelstig (omval 1 år) och som redaktör för medlemstidningen Älvsborgarna, valdes Kaj Modig

Eftersom föreningen numera är en sektion inom Garnisonssällskapet har vi ingen egen årsredovisning och därför inte heller behov att anlita revisorer.

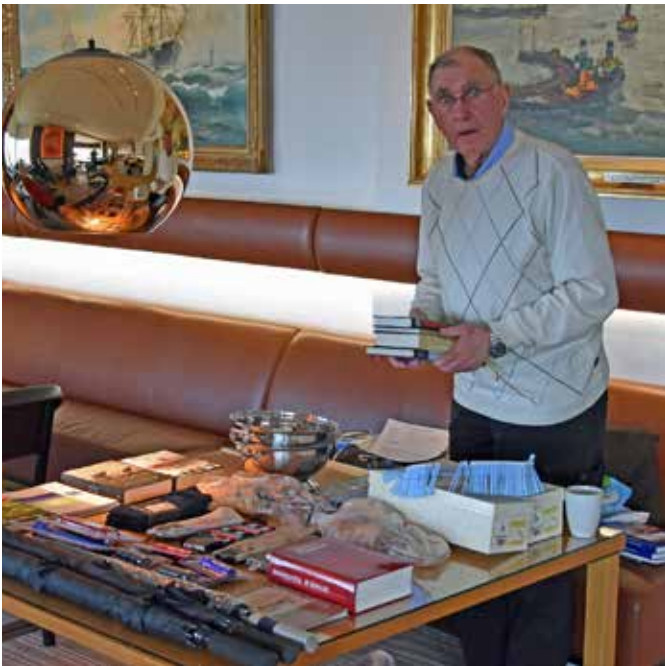
Årsmötet avslutades med att ordföranden delade ut vår veterannål till de som nu uppnått 20 års medlemskap i vår förening. Veteranerna är Olle Appelbrink och Stig Jakobsson. Även vår ordförande Bengt Delang har varit med oss denna långa tid. Han fick ta emot nålen från vår före ordförande Bo Andersson.

Vad är ett årsmöte utan Ärtsoppa?

Givetvis blev det så även denna gång. Nostalgi och tjöt kring borden. I anslut-

Anders Berntsson var inte svårbedd till bords

Kvällens lotteripriser läggs upp

ning till detta höll Ingemar Apelstig "Apel" sedvanlig show med sitt lotteri. Massor av fina priser delades ut.

Föredrag om NATO/Georgien

Efter årsmötet höll Anders Berntsson ett föredrag under rubriken: "Mer NATO i Georgien – Mer Georgien i NATO". Han har under ett halvår varit Sveriges representant i en NATO-grupp som arbetat i Georgien. De bistod med stöd och hjälp för Georgiens uppbyggnad av sitt försvar. Han visade många bilder från det undersköna landet och berättade med inlevelse om sina spännande upplevelser.

Bli medlem!

Medlemskapet i vår förening är öppet för alla som är intresserade av Försvaret i allmänhet, har intresse för militära traditioner, eller vill hålla kontakt med andra som har knytning till Försvarsmakten och/eller Göteborgs Garnisons verksamhetsområde. Vi vill vara en samlande kraft för Er alla! Gå in på Garnisonssällskapets hemsida www.gsgbg.se/ så hittar du länk till vår förening!

SVEN-GÖRAN PALM/KAJ MODIG

VIKTIGT som vanligt!

Anmäl din mejladress om det inte redan är gjort. Du har väl betalat årsavgiften på 150 kronor till PG 33 32 61-6!

Skänk gärna en pengagåva för drift av traditionsrummet! PG då är 921 20 51-8 (glöm inte avsändare!)

Anmäl ny adress vid flyttning, så vi når dig med tidningen!

Ha en riktigt bra sommar
önskar Styrelsen

**Vi vill hylla följande
medlemmar på deras
bemärkelsedagar:**

**Ett stort grattis
från vännerna i
Kamratföreningen.**

Födelsedagar

hösten 2018	Datum	År
Bo Holmström	7/6	75
Anders Eriksson	14/6	75
Kurt Jansson	28/6	70
Gun Strandberg	13/7	75
Erik Pousar	21/7	65
Bert-Ola Wallin	23/7	75
Kurt Larsson	5/8	75
Ingemar Olsson	10/8	75
Bror Olsson	15/8	85
Walter Abrahamsson	8/9	95
Bengt Kjellberg	10/9	75
Hans Tillman	12/10	70
Karl-Henry Mauritzson	13/10	85
Tommy Resman	17/10	80
Roland Erlander	20/10	75
Roland Åström	26/10	75
Bernth Eriksson	30/10	60
Hans Tönnvall	30/10	65
Per-Olof Eriksson	1/11	90
Kent Werner	9/11	65
Jan Törnbrink	16/11	80
Lars-Göran Skogsberg	22/11	70
Tor-Björn Bertilsson	28/11	75
Bengt Fogmark	20/12	70
Åke Liljegren	20/12	75
Anders Hylander	30/12	65

Ordföranden har ordet

Kamratföreningen vid Älvsborgs Regemente sjuder – som vanligt – av aktivitet. Nu använder vi vår utmärkta nya föreläsningssal fullt ut.

Under halvåret har vi haft ett flertal mycket väl besökta föredrag med följande ärtmiddag.

Vi har haft besök av Leif Isberg från länsstyrelsen som berättade om hur det civila försvaret ska förstärkas i västra Sverige. Vi har haft besök av Bo Rask som är sekreterare vid Kungliga Örlogsmannasällskapet. Bo berättade på ett utmärkt sätt om hur Marinen bör förstärkas inom ramen för en förstärkt försvarsmakt. Stefan Järkeborn från Försvarsregion Väst berättade om hur västra Sverige kan försvaras till lands och hur man övar med totalförsvaret. I slutet av maj berättade Öv1 Einar Lyth på sitt inlevelsefulla sätt om hur människor i Ukraina och Ryssland ser på det säkerhetspolitiska läget.

Jan Anderson har under våren

genomfört seminarier om, och en resa till Polen. Vi har haft Kinakvällar med spännande föredrag. I maj genomfördes också en Torpafton med gott humör och stort deltagande.

Nu planerar vi för hösten och redan den 30 augusti får vi besök av Moderaternas talesperson i försvarsfrågor, Hans Wallmark. Det blir naturligtvis mycket intressant så nära inför valet.

Pricka gärna in den 15 september då Regementets dag genomförs.

Jag skriver annars på annan plats i tidningen om två förhållanden som jag tycker är väsentliga då de ofta misstolkas. Dels är USA med nationerna i Väst, och Ryssland inte lika "kålsupare". Sverige är en självklar del av Väst med demokrati, rättssäkerhet och friheter. Det vill vi ha, det slår vi vakt om. Det har inte Ryssland.

Dessutom är Sverige inte neutralt. Detta är självklart fr o m 2008, då vi skrev under Lissabonfördraget samt Solidaritetsförklaringen från 2010.

Jag önskar en god sommar – ungefär som maj – och så ses vi debattglada och försvarsintresserade i höst!

SVANTE BERGH
ORDFÖRANDE

Föreningar i föreningen

Föreningslivet är starkt på gamla I 15. Förutom vår Kamratförening har vi ett sällskap med gamla 8:de-kompanister.

Det är befäl som under en längre tid arbetade tillsammans på vårt stabskompani. På detta kompani utbildades bl a signalister, telegrafister, pansarvärnssoldater, spaningssoldater mm.

Arbetade man tillsammans i fem, sex år och ibland mer hade man inga hemligheter för varandra. Efter den vanliga soldatutbildningen med exercis, hantera vapen, ligga i tält och ta hän-

syn till varandra började för varje soldat en specialutbildning. Skicka radio-meddelande eller hantera en telegrafnyckel, skjuta sönder fiendens stridsvagnar eller kanske det hårdaste – att vara ute flera nätter som spaningssoldat och leva på det som fanns i ryggsäcken.

I och med att det var specialutbildning var naturligtvis även befälet specialutbildade. Man åkte på kurser och kom tillbaka med ännu fler kunskaper. En del tröttnade efter några år och

sökte sig inomhus till någon lugnare befattning. Det man pratar om vid våra träffar är mycket sällan det som hände vid dessa inomhusbefattningar, utom det man bäst kommer ihåg var jobbet ute i fält tillsammans med soldaterna.

Nu har vi inga soldater längre, politikerna vill annat, så det blir att leva på minnena och en och annan träff. Vi befäl som utbildade dessa soldater på 8:de kompaniet har genomfört ett antal träffar både ute i skogen och bevittnat Hemvärnets övningar. Tex förra året, var vi i Grimeton utanför Falkenberg och tittade på den gamla radiostationen – lämplig resa för gamla stabskompanister.

DVBF

En annan förening i föreningen går under namnet, "Det Var Bättre Förr" som startade 1994. Vi firade den tvåhundra träffen 8 mars i år. Den första torsdagen i varje månad, utom juni-augusti, är det alltid fikadags på mässen. Cirka 15 - 20 gamla kamrater sluter upp och diskuterar om det verkligen var bättre på den "gamla" tiden. Fördelen med att vi blivit äldre är att man glömmer vad vi diskuterade torsdagen föregående månad, men kul har vi – samtalsämnen tar aldrig slut.

LARS

Trivsamt träff med traditionell soldatspis

En stor containerbåt motsvarar 6.500 lastbilar med släp

Kommendör Bo Rask har besökt oss på Mässen, varvid han i ett intressant föredrag belyste det nya säkerhetspolitiska läget, gav några historiska exempel, påvisade svensk sårbarhet och vad vi kan göra åt det, alltså strategisk försvarspolitik och marinens viktiga uppgifter. Det var lite oroande uppgifter som presenterades. Lars Rehn refererar.

En Marin för Sverige

Bo började med Sveriges situation i både 1:a och 2:a världskriget och den historiska utvecklingen. Handelsblockad 1917 mot Tyskland och den omfattande mineringen i Östersjön samt oinskränkt tyskt ubåtskrig. Tvåhundraåttio svenska handelsfartyg sänktes!

På den tiden var Sverige ett jordbruksland och med egenodlade spannmål och bränsle, skog och torv men till slut märktes frånvaron av import av livsmedel mm. Stora hungerdemonstrationer med 70-90 000 demonstranter ägde rum. När inga handelsfartyg anlöpte vårt land, blev folket utan förnödenheter. Likaså blev det under 2:a världskriget med ransoneringar på de flesta varor. Det fanns ransoneringskort på 35 olika sorters livsmedel. Stopp på all privat bilkörning!

Omfattande mineringar i Nord-sjön och Västkusten på 1940-talet

Lejdfartyg eskorterades från Färöarna, 5.000 minor röjdes. Marinens fartyg övervakade runt våra kuster, men 270 svenska handelsfartyg sänktes bl.a. utanför vår Västkust och skånska kusten. Ubåten Ulven sänktes vid stora Pölsan lite norr om Hälsö, den 15 april 1943. Det fanns även mineringar utanför Stockholms skärgård. 20.000 flyktingar kom sjövägen från Baltikum. Inom marinen stupade 163 man. Flot-

tan genomförde nära 20.000 eskorteringar och oskadliggjorde 3 775 minor i svenskt farvatten.

Äntligen fred i 1945. I stort sett nästan all erfarenhet glömdes bort. Kriget var slut och fred i de flesta länder: Aldrig mera krig! Försvarsbeslutet 1958 blev ett bakslag för Marinen och 1972 försvann sjöfartygsskyddet.

Vallgravstänkande

Man litade nu på att havet var ett hinder och satsade på att från land bekämpa främmande fartyg, alltså ett invasionsförsvar. "Vallgravstänkandet" blev försvarsmaktens paroll.

NATO skapades och alla i Väst planerade (de mesta i all hemlighet) för att möta ett ryskt anfall mot övriga Europa. Sverige lagrade förnödenheter. Trettioen stora depåer spriddes ut i vårt land med strategiska produkter, olja, drivmedel och vissa livsmedel. Skyddsrum skapades. Tyvärr har detta förstörts. Vi hade t ex skyddsmasker för alla i landet.

Sjöfarten har varit och är mycket viktig för vårt land. 90% av det som importeras kommer med båt. Vi har inte längre några större lager utan dessa kommer med båt "just in time". Det är enorma volymer och representerar ett stort kapital. Kapacitetsjämförelse: Ett litet fartyg på 3.500 TDW,

motsvarar 250 järnvägsvagnar eller 140 långtradare med släp. Ett stort lastfartyg som anländer till Göteborg motsvarar 6.500 lastbilar med släp! Marinen har en mycket viktig uppgift, se till att importen fungerar även i kärva lägen.

Marinens bekymmer idag

Marinens uppgift är att bekämpa kustinvasion samt skapa tid för arméns mobilisering. Men det finns för få fartyg och förband – dessutom åldersstigna. Personalbrist – marinens resurser räcker inte till för att hävda territoriet, fientliga incidenter, röja minor och vid behov eskortera (försvara) viktiga konvojer med handelsfartyg. Styrcan består av 7 korvetter, 5 minjakt, 4 UB, och 1 Amfibiebataljon. I dag klarar marinen att operera på en plats, att välja mellan Öst- eller Väst-kust. Och vad värre är: Flera marina förband börjar avvecklas år 2025.

LARS REHN

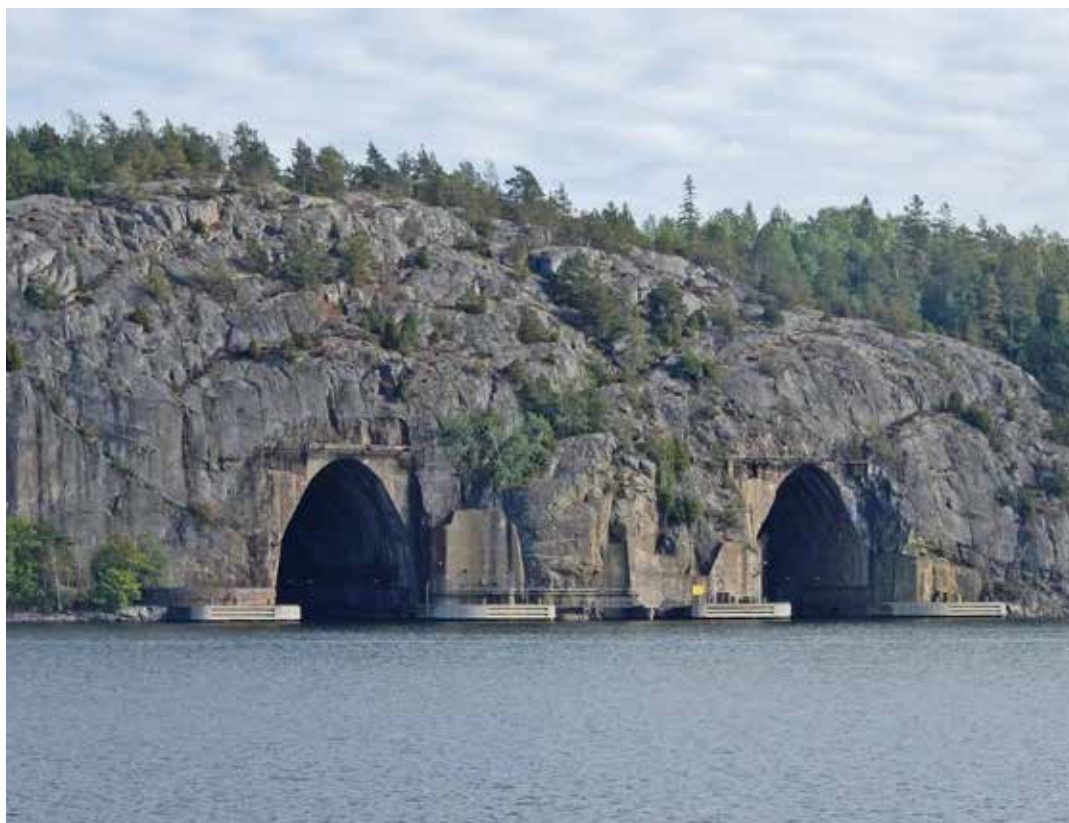
BO RASK är sekreterare i Kungliga Örlogsmannasällskapet, Sveriges äldsta och förmodligen världens äldsta militärvetenskapliga samfund, instiftat 1771, såsom ett samfund för officerare i Sveriges flotta med syftet att "Arbeta för marinvetenskapens utveckling".

Jag minns HMS Älvsborg och Muskö örlogsbas

När jag de sista sex, sju åren i min tjänst på vårt regemente I 15, tjänstgjorde jag på Personalenheten och fick frågan om jag ville under fem dagar åka till Stockholm och besöka marinen för att där ta hand om vårt regementes bästa soldater – alltså ett hedersuppdrag. Svaret var naturligtvis ja.

Minfartyget HMS Älvsborg byggdes 1969

Fartyg upp till storlek av Jagare togs in i bergrummen.

Varje år innan soldaterna muckade, fick varje kompanichef med hjälp av sitt befäl kora sitt kompanis bästa soldat. Hur han varit under sin tjänstgöring som soldat, så som kamrat och allmänt duktig och duglig?

Vårt regemente hade ett utbyte med minfartyget Älvsborg och denna gång var det vår tur att besöka det vackra fartyget. Ett antal månader tidigare hade sex av minfartygets befäl besökt oss och då hade jag glädjen att guida den i vår stad och såg framåt att få träffa dem igen.

Så en måndagsmorgon, två veckor före muck, ställde nio välvärdade grabbar, iklädda fältuniform, upp på signalstenen. Jag tog emot dem och efter en

kontroll gjordes uppsittning i en minibus och färden ställdes mot Nynäshamn där fartyget låg. Vi blev väl mottagna och efter inkvarteringen bjöds det på middag. Eftersom jag var gäst och chef för infanteristerna hade jag äran att sitta vid fartygschefens bord tillsammans med Sekonden. Ställföreträdande chef på fartygen kallas Sekond och har

hand om det mesta som görs ombord, ser till att allt fungerar. Fartygschefen träder bl.a. in vid strid mm. Resten av dagen fick vi bekanta oss med fartyget genom en rundvandring ombord.

Efter frukost, dag två, ställdes färden till Muskö örlogsbas, som låg endast någon kilometer från minfartyget. Musköbasen är en militäranläggning som tog nitton år att bygga och blev en strategisk bas för svenska marinen och som stod klar 1969. Den är insprängd i urberget och är lika stor som "Gamla stan" i Stockholm. Vid tiden då vi besökte Muskö, var det fort-

farande en av Sveriges hemligaste anläggning så sekretessen var viktig. Vid den stora neddragningen av Försvaret runt år 2000 förlorade den mycket av sin betydelse. Fortfarande är den en militär anläggning men

SAAB: ubåtsdivision hyr in sig i halva utrymmet.

Jag minns fortfarande hur imponerande basen

var med alla fartyg liggande i hamn, fast det var inne i berget. Det var stort när man såg tre, fyra ubåtar ligga sida vid sida och på andra ställen låg jagare, mm. Takhöjden med imponerande 40 meter, allt 66 meter under markytan. I vissa lokaler var det på bergväggen upphängda gardiner med målade landskapsmotiv. En kanal ut till havet gjorde att fartygen kunde löpa ut eller in. Likt ett stort "draperi" som kunde dras för eller från det gömda inloppet, liksom i sagan, "Sesam öppna dig" och fartygen gled in eller ut. En fantastisk anläggning.

” Jag minns fortfarande hur imponerande basen var med alla fartyg liggande i hamn, fast det var inne i berget.

Basen Muskö är byggd för tre gånger så många fartyg vi har i dagens läge så nu skulle hela svenska flottan rymmas där inne.

Dagen efter åkte vi med "vårt" fartyg HMS Älvsborg ut från hamnen och besökte bl a de ställen på några öar där fartyget kunde bunkra upp och hämta förnödenheter. Dessa var viktiga platser, ett av de ställen där våra pojkar kunde visa och lära ut sina kunskaper.

Sekonden hade anförtrött mig några brister i besättningens utbildning. Som infanterist trodde jag han skojade men så var inte fallet. När fartygen anlände till dessa platser var besättningen alltid rädda för fientligt överfall i och med att ingen skyddade dem funderade de på vad göras.

Jag samlade mina grabbar och utsåg två chefer och vi gick genom bl a "Försvaret av taget anfallsmål". Eftersom dessa grabbar var de bästa på sitt kompani hade de genast klart för sig vad göras skulle. Uppställning av alla ur besättningen som kunde frigöras, de två stolta gruppcheferna tillsammans med sina kamrater gick muntligt genom övningen sedan sattes det fart. Matrosar, befäl av olika grader fick order, storma målet, därefter ut med sjöfolket till de strategiska platserna. Detta övades ett par gånger sedan anmälan till en nöjd Sekond av en av gruppcheferna: "Kapten, övningen genomförd!" En av befälet, en skåning, kom fram till mig och sa på bred skånska: "Detta var det nyttigaste och bästa vi varit med om på länge", och tittade på mig: "Sådana duktiga killar du har!". Visst var jag stolt, stolt att vara från samma regemente som dessa fina grabbar.

Följande dag blev en båtresa i Stockholms yttre skärgård med en av flotans mindre fartyg, som vi alla verkligt uppskattade. På kvällen satt vi alla tillsammans med del av fartygets befäl i en av mässarna och åt gott och hade trevligt.

Allt har sitt slut även de trevliga tillfällena och att ha tagit farväl av både manskap och befäl startade vi vår hemresa mot Borås.

LARS REHN

Tyska ubåtar klass XXI vid slutet av 2:a världskriget

Revolutionerande tysk ubåt 1945

Från slutet av andra världskriget kom den tyska ubåtsklassen XXI Elektro U-boot, som kunde ha blivit ett dödligt hot för de allierade. Istället kom den att ligga till grund för flera länders ubåtskonstruktioner under efterkrigstiden.

Den var primärt konstruerad för att verka i undervattensläge, till skillnad från tidigare ubåtar som bara gick i undervattensläge vid flykt eller anfall. Klassen låg till grund för konstruktioner i olika mariner bl a Tang-klassen i USA, den sovjetiska Whiskey-klassen svenska Hajen m fl.

Tillverkning

Parallellt med den stora produktionen av befintliga ubåtar utvecklades nya modeller. Den mest iögonfallande var Typ XXI – ett enormt steg framåt för ubåts-teknologin. Skrovet byggdes i åtta separata element, som kunde byggas i inlandet och därmed inte ta upp några dockor förrän vid slutmonteringen. Denna byggmetod innebar bättre hushållning med kapaciteten i de tyska varven, som stod under ständigt hot från fiendeflyg.

Problem uppstod dock ofta vid slutmonteringen när de olika elementen skulle passas ihop, vilket krävde mer efterarbete än planerat. Ett stort antal

XXI-båtar beställdes; 381 stycken. Det byggdes 119 av dem, men de få exemplar som togs i tjänst hann aldrig påverka utgången av kriget.

Tekniska data

Det yttre formskrovet var betydligt mer strömlinjeformat än tidigare ubåtstyper. Däcket och tornet saknade räcken och annat som behövdes på äldre ubåtar, som tillbringade större delen av sin tid på ytan. Skrovet var 76,7 meter långt och bredden var 6,6 meter. Deplacementet var 1621 ton i ytläge och 1819 ton i u-läge. Maskineriet bestod av två stycken MAN 6-cylindriga dieselmotorer på vardera 2.200 hk som drev varsin propeller. På vardera propelleraxeln fanns en kombinerad generator/elmotor på 2.500 hk samt en elmotor för krypfart på 323 hk. Bränsletankarna rymde

knop i ytläge. I ytläge var räckvidden 15.500 Nm vid 10 knop och i u-läge 365 Nm vid 5 knop. Maximalt dyk djup var 330 meter.

Beväpning

Däckskanonen slopades helt och luftvärnet reducerades till 20 mm automatkanoner i strömlinjeformade torn. Torpedförrådet ökades till 23 stycken 53,3 cm torpeder för de sex torpedtuberna i fören. Tuberna i aktern slopades helt. Laddningen av torpederna skedde med hydraulik istället för med handkraft, vilket avsevärt minskade omladdningstiderna. Typ XXI kunde avfira tre salvor, om 6 torpeder vardera, på under 20 minuter jämfört med Typ VIIC där omladdningen av bara en torpedtub tog mer än 10 minuter.

Vidare hade typ XXI högre komfort för besättningen i form av kyl och frys för proviant, destilleringsutrustning med större kapacitet (med mer sötvatten kunde besättningen duscha oftare), kojplats till hela besättningen plus några andra småsaker.

Den var utrustad med förbättrad passiv hydrofon, snorkel, radar och radarvarnare. Skrovet var också täckt med ett ljudisolerande lager av gummi. Typ XXI var designad att huvudsakligen operera i u-läge, till skillnad från tidigare ubåtstyper som bara gick i u-läge vid flykt eller anfall. Detta minskade hotet från fientligt flyg avsevärt.

” U 2540 sänktes av sin egen besättning utanför fyrskeppet Flensburg den 4 maj 1945 efter att ha anfallits av brittiska RAF.

250 ton olja, batterierna bestod av 740 batterier som lagrade totalt 33.900 Ah, mer än tre gånger batterikapaciteten hos Typ VII.

Till skillnad från tidigare ubåtsklasser som vanligen hade högre fart i ytläge jämfört med i u-läge så kunde Typ XXI nå 17 knop i u-läge men 15,6

Ny eldledningsteknik

XXI hade ett revolutionerande eldledningssystem som gjorde det möjligt att anfalla från undervattensläge utan att använda det avslöjande periskopet. Målet fasställdes genom plottning efter pejling från passiva hydrofoner. Efter anfallet drog ubåten iväg med över 12 knop fart, för att fiendens sonar inte skulle vara effektiv. Typ XXI hade även en fördel av att dess periskop var omöjlig att upptäcka för radar då det var utrustad med "smygteknik". Även hela ubåttens skrov var övertäckt med "smygteknik".

Ubåten i drift

Även om den första typen av XXI levererades i juni 1944 så skulle det dröja fram till krigets sista dagar innan någon ubåt av typen var färdig för tjänstgöring. En orsak till fördröjningen var att de nya ubåtarna var betydligt mer komplexa och att taktiken var annorlunda jämfört med de äldre ubåttyperna. Träningsperioden för en ny besättning var 6-7 månader för typ XXI jämfört med 3 månader för äldre ubåtar. En annan orsak var att RAF Bomber Command fällde minor i Danzigbukten som var Kriegsmarines primära övningsområde för ubåtar. De första minorna fälldes den 26 augusti 1944 och den fortsatta mineringen ledde till att man övergav Danzigbukten och flyttade övningar till Lübeckbukten. Detta område hade problem med att det låg inom räckvidd för Coastal Commands flyg.

U 2540 sänktes av sin egen besättning utanför fyrskeppet Flensburg den 4 maj 1945 efter att ha anfallits av brittiska RAF. Hon bärgades 1957 och togs i tjänst av Bundesmarine som forskningsubåten Wilhelm Bauer den 1 september 1960. Hon togs ur tjänst den 15 december 1982 och är nu museifartyg i Bremerhaven.

En annan ubåt av klassen, U 3503, attackerades och skadades av allierat flyg i Kattegatt och flydde in på svenskt territorialvatten vid Vinga Sand, där den sänktes av sin egen besättning. Ubåten bärgades av svenska marinen genom att luft blåstes in i ubåten, samt togs om hand och sedan skrotades. Marinförvaltningen fick där tillfälle att i detalj studera tysk ubåtsteknik. Tilläggas kan att enligt personalen på Grime-ton i Halland (långvågssändare) var tyskarna under kriget, mycket intresserade av dessa sändare då långvågssändare kan sända till fartyg under havsytan vilket inte en kortvågssändare kan.

Utöver XXI klassen så testade man Walther u-båtar och det lär även ha funnits planer på en atomdriven ubåt. Mer om detta i ett senare nummer.

LARS REHN

Kunglig Älvsborgs Regementes kamratförenings årsmöte 2018

Torsdagen 22 mars höll föreningen sitt årsmöte. Ordförande för årsmötet var liksom förra året Lars-Olof Strufve med Jan Andersson som sekreterare.

Före mötet bjöd föreningen de 55 gästerna, som infunnit sig till mötet på krigarmiddag. Årtsoppa med tillbehör – allt som traditionen bjuder. Bland kvällens alla gäster hade vi glädjen att se bl.a. översten Per Blomquist, som en gång var chef för vårt regemente.

Mötet genomfördes i sedvanlig ordning och årsavgiften 300 kr fastställdes. Funktionärer och annat framgår av vår hemsida: www.kamrati15.se/ Lars-Olof tackade de närvarande och avslutade årsmötet.

Efter årsmötet utdelades medaljer till ordföranden i verkställande utskottet i Föreningen för Göteborgs Försvar, Lars Tegelberg samt dess sekreterare, Leif Flatow. FFVG har under många år stöttat vår förening synnerligen väl med ekonomiska bidrag. Vidare medaljö-

rer var Anna och Patric Johell för sitt stöd som sponsorer under tio år samt Reimar Westerlind för synnerligen goda förtjänster och ekonomiskt stöd till vår förening.

Debatt om NATO-anslutning

Därefter följde en debatt med ämnet: "Ska Sverige gå med i NATO eller ska Sverige teckna bilaterala avtal med andra länder?" Förespråkare för NATO var Svante Bergh och för bilaterala avtal Sven Wergård. Åhörarna fick lufta sina åsikter och naturligtvis fanns det både för- och nackdelar med båda förslagen.

Medför NATO en stor utmaning mot vår stora granne i öst? Sviker vi Finland med om vi går med NATO? För Rysslands del är det naturligtvis bekvämt att ha neutrala länder vid sin gräns.

USA har bilaterala avtal med många länder, så visst kunde även vårt land göra detsamma. Vilket som är bäst och hur det ska bli får framtiden utvisa.

LARS REHN

Fr v Leif Flatow, Svante Bergh, Lars Tegelberg och Sven Wergård

Kina

– det mycket stora folket

Under tre kvällar i vinter har vi samlats till några "bibliotekskvällar", med vår bibliotekarie Saga Brandt. Hon har berättat om vårt mycket ypperliga bibliotek med bl a några unika böcker. Därefter har vi fått lyssna till några verkligen spännande föredrag om det stora landet Kina.

Föredragshållare är en av föreningens egen medlem, Lennart Törfäldt, som visat att han verkligen behärskar sitt ämne. Det är nog så att de flesta vet ganska lite om detta enormt stora land se jämförelser i faktarutan.

I Kina pratar 96% mandarin med olika dialekter, som kan jämföras med Europas språkindelning. Kinesiska innefattar 55.000 tecken och studentlexikon innehåller 12.000 tecken. För att förstå en vanlig tidning bör man kunna ca 4.000 tecken. Styrelseskicket är en Marxist-Leninistisk enpartistat och man anser sig vara en centraliserad socialistisk demokrati.

Kinas kommunistiska parti grundades 1 juli 1921 och har 90.000 medlemmar, främst från hög- och mellanklassen. Högsta beslutande organ är partikongressen, KKP som sammanträder vart femte år och utser en centralkommitté med 250 medlemmar, som i sin tur utser en politbyrå med 21 medlemmar.

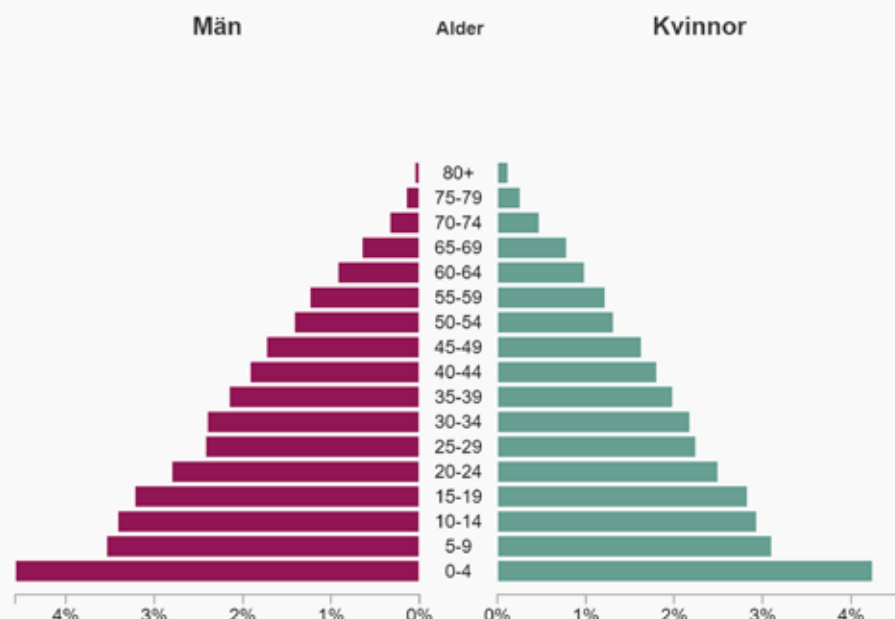
LARS

FAKTA

Uppgifter om vissa länder:

Yta i milj km ²	Befolkning i milj
Kina 9,6	1.400
Indien 3,3	1.252
EU 4,5	512
USA 9,8	322
Ryssland 17	140
Kanada 10	34
Sverige 0,45	10

Befolkningspyramid 1950

Befolkningspyramid 2018

De senaste 65 åren har den förväntade livslängden i Kina mer än fördubblats. Statistiker anger att andelen av befolkningen som är 60 år eller äldre kommer att ha fördubblats till 2050. I så fall kommer en fjärdedel av världens äldre, 450 miljoner människor, att bo i Kina. Det leder till att Kinas tillväxt kommer att sjunka eller kanske avstanna helt, enligt vissa forskare.

Denna text om värnpliktige Hans Johansson skildrar en incident 1955 och har tidigare publicerats i tidningen "Kvällsposten" och i "Älvsborgaren", men förtjänar att berättas igen.

Då Kalla kriget blev nästan varmt

Runt våra kuster har ubåtar både från England Ryssland och USA gjort sina "spaningar" för att kontrollera svenska kusten. Ryssarna nyfikna på, vad som finns där i skärgården, Västmakterna rekar var man kan gömma sig för att ha bra utgångsläge för anfall österut, eller "UFA" som man inom armén kallade utgångsläget före en strid.

Det skedde en julidag 1955 då den värnpliktige Hans Johansson, som var skytt/riktare på KA3 utrustat med mobila 15,2 cm kanoner var i tjänst. Han skriver:

Vi hade grupperat våra tre pjäser vid en liten by inte långt från Fårösund. Det pågick en stormanöver och vår uppgift var att skjuta mot fientliga fartyg som försökte komma in mot Fårösund. Vi sköt dagligen mot ett uppbyggt sjömål som bogserades av en båt med en lång vajer emellan. Naturligtvis använde vi skarp ammunition.

Man antog att ryssarna var intresserade av våra förehavanden och enklast var ju att spionera med ubåt.

Det var mitt på dagen och jag stod vakt vid pjäserna då övriga åt lunch. Jag spanade av havsytan med kikare. Dragbåten låg stilla. Plötsligt får jag se

något som rör sig på havsytan. Jag tar kanonens kikare till hjälp. Jo, mycket riktigt, det är ett periskop som rör sig in mot Fårösund. Jag slår larm och snabbt kommer vår löjtnant på motorcykel. Efter en snabb redogörelse kunde även han se periskopet som stävade in genom sundet. Strax efter kommer vår överste som också ser periskopet. Man kontrollerar att ingen egen ubåt fanns i närheten.

Vår överste drog därefter på storlarmet, beordrade hämtning av stridsladdad ammunition och följning av periskopet från vår riktplats – nu var det på riktigt.

Vår pjäs var bäst placerad och vi fick 13 stycken stridsladdade granater som ställdes in som sjunkbomber med zoner. Meningen var att de skulle detonera om de kom i närheten av ett metallskrov. Ubåten hade nu vänt inne i sundet var på väg ut igen. När periskopet kom in i vår skjutsektor, gav chefen order om ett skott med de skjutvärden som fanns. Det var tydligen effektivt för ubåten drog genast ner periskopet. Nu syntes den inte mer men det fanns dock andra möjligheter att följa målet och med nya riktvärden fortsatte vi att skjuta verkningsseld.

Efter tredje skottet konstaterade man på riktplatsen att ubåten höll på

att vända. Vi fortsatte att skjuta med de nya värden som vi fick. Ingenting hände. När vi bara hade två granater kvar beslöt jag på egen hand att korrigera skjutvärdena en aning och plötsligt efter tolfte skottet kom ubåten upp till ytan, luckan öppnades och man viftade med en vit flagga. Det var en rysk ubåt.

Nu hade jag ubåten ordentligt på kornet och frågade chefen om jag fick sätta sista skottet mitt i målet men nekades förstås. Vi var ju inte i krig. Ubåten fortsatte i ytläge åt nordost och passerade ut från svenskt vatten som då var tre nautiska mil från kusten. Det talades senare inte ett ord om händelsen. Den blev ju sekretessbelagd och inom batteriet pratade vi endast någon dag om vad som hänt, sedan tystnad.

"En svensk tiger" hette det.

Detta handlar säkert inte om det enda intrånget under den här tiden men det var en av de mest spektakulära med så många avfytrade stridsladdade granater. Jag kommer ihåg den spännande händelsen, som det vore igår och jag är nog den ende som fått upp en rysk ubåt inom svenskt territorium på detta vis.

HANS JOHANSSON
ÅTERBERÄTTAT AV LARS REHN

En sovjetisk ubåt ur Whiskey-klassen

"Upprepas en sak tillräckligt länge utav många och "trovärdiga personer" blir det till slut sanning."

Fyra myter om 2:a världskriget

Myt nr 1: Ryssar saknar motståndsvilja

För att stärka självkänslan och fosterlandskänslan hos medborgarna kan man använda propaganda och ryktes-spridning, även för att stärka den egna kampmoralen. Upprepas ett påstående tillräckligt länge och utav – som man tror – tillförlitliga personer, eller ledande grupper, så blir det till slut sanning.

I den mycket läsvärda tidningen "Militär Historia" nr 6/2016 behandlas det hur man kan duperas människor, men som sedan visar sig vara fullständiga påhitt. En myt handlar om operation Barbarossa. Hitlers propagandaminister Goebbels ville ge bilden av ett land som saknade motståndsvilja och där soldaterna hellre gick i fångenskap än slogs för det förhatliga kommunistiska systemet. Visserligen skaffade kommunistiska systemet många fiender, i synnerhet i de länder som med våld införlivades med Sovjetunionen. Där var sympatierna för ryssarna och ryska intressen mycket låg. Men Röda armén som helhet, i synnerhet etniska ryssar och vitryssar, präglades av en

enorm kampvilja. Faktum är att de tyska soldaterna blev totalt chockade av det förbittrade motstånd de mötte från de sovjetiska motståndarna:

– Vi hade aldrig sett soldater som slogs med en sådan beslutsamhet, sa en tysk soldat. De föredrog döden framför varje möjlig reträtt.

Visserligen svek den sovjetiska ledningen dem och befälet var i många fall, efter Stalins utrensningar inom Röda armén, totalt inkompetenta, men den ryske soldaten bjöd ett motstånd som bäst beskrivs med den gamla klyschan: "Till sista man och sista patron".

Myt nr 2: Ryska vintern knäckte tyskarna

Operation Barbarossa slutade med den tyska arméns första riktigt stora nederlag; slaget om Moskva i december 1941. Tyska generalers skildringar från bataljerna är fyllda av bortförklaringar. Knappast något tyskt nederlag under 2:a världskriget har blivit föremål för så många svepskäl som misslyckandet vid Moskva 1941. Hela östfronten var nära att rasa ihop som ett

korthus. Detta bara några veckor efter att man trumpetat ut en förväntan att Sovjetunionen skulle kollapsa före årsskiftet. Faktum är att den motoffensiv som inleddes av Röda armén den 6 december 1941 fick hela tyska Armégrupp Mitte att kastas över ända på bara några få dagar. Sällan har en så mäktig styrka slungats så snabbt från triumftåg till desperat reträtt. Den 3 december rapporterade den tyska krigsmakten om fortsatta terrängvinster vid Moskva-fronten. En vecka senare lät det så här när generallöjtnanten Ferdinand Schaal, chef för 56. pansarkåren beskrev läget: "Ett stort antal soldater har börjat gå västerut på eget initiativ. De som blivit dödade i ryska flyganfall blir inte längre begravda. All sorts materiel överges i den allmänna förvirringen."

Framgångarna för den ryska motoffensiven fick den tyska stridsmoralen att klappa ihop. Till och med hårdningen general Heinz Guderian råkade ut i en psykisk kris. "Jag kan inte sova på nätterna, det känns som allt snurrar i huvudet medan jag försöker tänka ut vad jag kan göra för att hjälpa mina stackars soldater."

Det brukar påstås att tyskarna inte besegrades vid Moskva av Röda armén, utan av den stränga vinterkylan. Detta motbevisas av enkla meteorologiska data. Det var riktigt kallt med temperaturer ner till 30 minusgrader före den ryska motoffensiven, medan tyskarna fortfarande var framgångsrika. Men i samband med Röda arméns anfall slog vädret om. När fältmarskalk Fedor von Bock, chefen för Armégrupp Mitte, den 9 december rapporterade att han inte längre kunde stå mot fienden, hade temperaturen stigit till mellan noll och fem minusgrader. Tre dagar senare när han på nytt kontaktade överkommandot för att rapportera att situationen var "ytterst kritisk" regnade och töade det. Den senare så berömda köldknäppen kom inte för rän i slutet av december 1941 och då hade röda armén redan undanröjt hotet mot Moskva.

Myt nr 3 och 4 i nästa nummer.

Tyskt återtag i töväder

LARS REHN

Repslagarmuseet i Älvängen och Skepplanda Hv-museum

I april hade vi en heldagsutflykt till Repslagarmuseet och därefter till Skepplanda Hemvärnsmuseum. Vi samåkade i våra egna bilar, vilket fungerade alldeles utmärkt. Vi kunde t o m justera ankomsttiden med kort varsel.

Vi togs om hand av en man som gick under namnet RepslagarBernt och han visste allt om företagets historia, från det ursprungliga företaget Carlmarks som började tillverka tågvirke i Åmål 1811 fram till nedläggningen 1983 och

Rälsvalsen kan tvinna upp till 300 meter långa trossar

därefter uppbyggnaden av museet.

Att man flyttade från Åmål till Älvängen år 1917 berodde på att man inte kunde bygga ut repslagarbanan till den önskade längden 300 meter i Åmål. I Åmål var all repslagning hantverk, men då man byggde upp i Älvängen blev det industri i nästan full skala. Man köpte in maskiner från England och blev Sveriges mest betydande repslageri.

Älvängens läge vid Göta Älv var en förutsättning för all import av hampa med mera som lossades vid egen kaj. Man tillverkade allt från minsta hushållssnöre till de största trossar som användes i sjöfarten.

Att se och höra de gamla remdrivna maskinerna, att ta i och känna på fiber, garn, rep, trossar och annat tågvirke, samt att känna lukten av tjärat sisalgarn och trossar kändes som om man befann sig på ett gammalt fartyg.

Vi fick också en lektion i hur man omvandlade lin från en växt till bast som man tillverkade garn av. Man skördade, rötade, bråkade skäktade och häcklade. Fantastiskt att man kommit

på denna metod för att få fram denna fina fiber som blir som det mjukaste hår.

I repslagarbanan tillverkades allt från minsta rep till största tross till en önskad längd, dock inte längre än 300 meter. Man hade en vagn som gick på räls och virade de olika kardelerna till de största trossar. Vagnen virade både på utvägen och hemvägen för att det skulle bli effektivt.

Repslagarna i Älvängen blev mycket kända då de fick förtroendet att tillverka allt tågvirke till Ostindiefararen Göteborg. Allt tågvirke som tillverkades dit genomgick hållfasthetsprov innan det fick monteras på båten. Tack vare all reklam fick man därefter uppdraget att tillverka tågvirket till ett båtvarv i Roskilde som tillverkar vikingabåtar.

I museet finns allt från minsta snöre till de största trossar, knoparbeten, och andra hantverksmässiga varor att köpa. Ett besök rekommenderas på det varmaste. Man har guidade turer var dag det är öppet. Se www.repslagarbanan.se

Efter Älvängen åkte vi till Skepplanda Hv-museum där vi intog ärtsoppa med pannkakor samt kaffe och kakor. Vi fick en guidning av detta museum samt en film om den stora smällen i Krylbo 1941, då ett godståg

Allehanda gamla militära utensilier på Skepplanda Hv-museum

FAKTA

Göteborgs Hemvärns Veteranförening - GHVF

Du är välkommen att bli medlem i vår förening. Medlemskap i föreningen kan erhållas av varje Hemvärnsveteran, samt de som aktivt arbetat för Hemvärnets bästa under många år.

Vår målsättning är bland annat att främja och utveckla den sociala gemenskapen hos våra medlemmar, att främja studier och studiebesök i ämnen som berör försvaret och samhället och att anordna kamratträffar/möten/resor under gemytliga former.

Kontakta vår ordf. B.G.Tönnäng 070-3581594 eller sekr. J Jörgensen 0708-255452

Du kan också anmäla dig på ghvfgbg@gmail.com

som innehöll ammunition sprängdes. Stor förödelse men inga personsador. Tack för att ni ställde upp för oss. Även detta museum är värt ett besök.

Tag kontakt med Skepplanda Hemvärns- och Kulturförening.

BENGT TÖNNÄNG

FÖRENINGEN FÖR GÖTEBORGS FÖRSVAR

Föreningen har sedan dess bildande 1912 haft som ändamål ”att under samverkan med militär eller annan myndighet stärka rikets försvar inom Göteborg och Västsverige”.

Föreningen anordnar försvars- och säkerhetspolitiska informationsmöten, seminarier och debatter där kvalificerade deltagare från politik, myndigheter och akademi bidrar. Som medlem får man den fristående försvarstidningen ”Vårt Försvar”.

För att bli medlem betalas medlemsavgiften på 200 kronor för ständigt medlemskap till föreningens bankgiro 5703-5263. Skicka samtidigt ett mejl till sekreterare@goteborgsforsvar.se med ditt namn, adress och telefonnummer.

FÖRENINGEN HAR EN EGEN HEMSIDA:

www.goteborgsforsvar.se Surfa in och ta del av vårt program med föreläsningar och annan information!

VÅRT FÖRSVAR

Oberoende tidskrift sedan 1890

Nr 1, Mars 2018

Tidningen utkommer fyra gånger per år och innehåller många artiklar av stort värde för den som vill följa med i försvarsdebatten.

Återanvänd gärna tidningen genom att låta den hitta nya läsare.
Arbetsplatsens fikarum, släkting, pizzabutiken, frisören, idrottsklubben osv.